

LIAUDIES BALSAS

KANADOS LIETUVIŲ SAVAITRASTIS

The PEOPLE'S VOICE, Lithuanian Weekly, Published by the Lithuanian Press Association, 160 Claremont St., Toronto 3, Ontario

Authorized as Second Class Mail, Post Office Department, Ottawa
and for Payment of Postage in Cash

Kaina 10 ct.

Nr. 7

Penktadienis, Vasario (February) 16, 1962, Toronto, Ontario

M E T A I XXXI

Tarybų Sąjunga Siūlo Vyriausybių Viršūnių Pasitarimą Kovo 14 Dieną

WASHINGTON. — Tarybų Sąjungos vyriausybė siūlo, kad 18 valstybių vyriausybių viršūnės turėtų pasitarimą Genevoje kovo 14 dieną praedant pasitarimą dėl generalinio, nusiginklavimo. Šion grupė įeina ir Kanada.

Šis pasiūlymas yra Tarybų Sąjungos atsakymas į Jungtinių Valstijų ir Britanijos pasiūlymą, kad užsienio reikalų ministrai turėtų pasitarimą dėl nuklinių bandymų sulaukymo. Kaip žinia, pasitarimai Genevoje dėl nuklinių bandymų nutraukimo visai nutrūko.

Jungtinių Valstijų vyriausybė jau diskutavusi Chruščiovo pasiūlymą su Britanijos, Francijos, Kanados ir Italijos atstovais.

Tos 18 valstybių grupės tarpe yra šios socialistinės šalys: Tarybų Sąjunga, Cekoslovakija, Lenkija, Rumunija ir Bulgarija.

Šale socialistinių, į tą grupę įeina Vakarų ir neutraliųjų grupės: JAV, Britanija, Francija, Italija, Kanada, Švedija, Brazilija, Meksika, Egiptas, Indija, Burma, Ni-

JAV ir TSRS Turi Sugyventi, Sako Roosevelto Našlė

Atsakydama į Chruščiovo laišką, kurį jis pasiuntė ryšium su minėjimu 80 metų nuo F. D. Roosevelto gimimo, Mrs. Rooseveltienė sako:

“Santykiai tarp Jungtinių Valstijų ir Tarybų Sąjungos yra didžiausios svarbos dėl pasaulio taikos. Reikalingas surasti būdus dėl kooperacijos yra didesnis šiandien, negu kada nors pirmiau, kadangi abi mūsų šalys gerai žino, kokią naikinimo jėgą mes turime.

“Aš esu tikra, kad pasaulis prisipildytų džiaugsmu, jeigu santykiai tarp JAV ir TSRS taptų realistiškesni ir būtų pilni didesnės kooperacijos dvasios”.

gerija ir Etiopija.

Šioms valstybėms Jungtinės Tautos pavedė nusiginklavimo reikalą. Chruščiovo pasiūlymas, kad šį pasitarimą dėl nusiginklavimo pradėtų visų minėtų valstybių viršūnės, yra naujas dalykas.

Jungtinių Valstijų vyriausybės nusistatymo žinovai linkę pranašauti, kad prezidento Kennedžio administracija nėra linkusi priimti N. Chruščiovo pasiūlymą. Ji norinti palaukti, ką parodys pasitarimas žemesniame lygyje.

Nuklinių bandymų nutraukimas dabar priklauso nuo šio pasitarimo. Tarybų Sąjunga, matydama, kad per tris metus nebuvo susitarta atskirai, vien nutraukimo klausimu, pasiūlė, kad bandymų nutraukimas būtų sujungtas su nusiginklavimo klausimu.

Tuo tarpu Jungtinės Valstijos tęsia bandymus. Tiesa, iki šiol buvo daromi po žemėmis. Vėlesni pranešimai teigia, kad JAV ir Britanija susitarė dėl atnaujinimo bandymų atmosferoje.

NORI \$1,000,000 DEL ATEINANČIŲ RINKIMŲ

OTTAWA. — Nauja Demokratinė Partija atsikreipė į savo simpatikus, kad suaukotų \$1,000,000 dėl ateinančių rinkimų kampanijos.

Partijos išdėtininkas Eamon Park sakė, kad liberalai ir konservatai išleidė \$12,000,000 dėl rinkimų propagandos 1958 metais.

Socialistinės Šalys Yra Geri Kostumeriai

OTTAWA. — Per pirmus devynis mėnesius praėjusiais metais Kanados eksportas buvo \$248,000,000 didesnis, negu tuo metu metai atgal.

Į socialistinius kraštus buvo eksportuota už \$139,500,000 daugiau, o importas nepuolė \$1,325,000.

PRIVERTĖ NUTRAUKTI RYSIUS SU KUBA

BUENOS AIRES. — Argentinos ginkluotų jėgų lyderiai privertė Argentinos vyriausybę nutraukti diplomatinis ryšius su Kuba, nors prezidentas labai nenorėjo.

Tuo tarpu Čilė paskelbė, kad ji pirks Kuboje cukraus už \$10,000,000.

Dešinieji Ruošiasi Niekad Nepasiduoti

ALŽYRAS. — Alžyrijos francūzai skelbia, kad jie pradės organizuoti visus francūzus Alžyrijoje į miliciją. Jie kovos prieš Alžyrijos nepriklausomybę visais prieinamais būdais, nežiūrindami to, kad Francijos vyriausybė suteiktų Alžyriui nepriklausomybę.

Tuo tarpu Slaptoji Ginkluota Armija sprogdina bombas Alžyrijoje ir pačioje Francijoje ir žudo De Gaulle šalininkus.

Pačiame Paryžiuje kairieji buvo surengę demonstraciją prieš dešiniuosius teroristus, bet policija užpuolė demonstrantus ir per susirėmimą 8 asmenys buvo užmušti ir šimtai sužeista.

NUMATOMA GREITA TAIKA ALŽYRIJOJE

PARYŽIUS. — Vyriausybės šaltiniai teigia, kad greitu laiku prasidės sprendžiamos derybos tarp Francijos ir Alžyrijos lyderių dėl sudarymo taikos. Po to, aišku, bus einama prie derybų dėl Alžyrijos nepriklausomybės.

Tuo tarpu dešinieji elementai tęsia terorą prieš Alžyrijos nepriklausomybės šalininkus kaip Alžyrijoje, taip ir pačioje Francijoje.

Francijos darbo žmonės ruošiasi atsakyti teroristams streikais ir demonstracijomis, nežiūrindami to, kad vyriausybė žiauriai persekioja demonstrantus.

JAV Bomberiai Skraido Kanadoj su H Bombomis

OTTAWA. — Yra sakoma, kad nėra dūmų be ugnies. Pasirodo, kad kalbos apie turėjimą nuklinių ginklų nebuvo grynas prasimanymas. Vyriausybė jau kai ką pripažino.

Aną dieną Kanados apsigynimo ministras Harkness patvirtino parlamente, kad Jungtinių Valstijų bomberiai skraido virš Kanados nešiodami H bombas. Jis teisingai tik tuo, kad kiekvienam tokiam skridimui virš Kanados amerikiečiai turi gauti leidimą iš Kanados vyriausybės. Prie to, kad tos bombos būna neužtaisytos. Tokiu būdu, pavojaus, kad gali įvykti nelaimė, nėra.

Jis šį pripažinimą padarė atsakydamas į liberalo at-

Liberalai Atakuoja Prekybą su Kuba

OTTAWA. — Labai keista, bet liberalai stojo Jungtinėms Valstijoms į talką, kad privertus Kanados valdžią nutraukti prekybą su Kuba.

Pirmiausia liberalų atstovas Paul Martin kaltino vyriausybę, kad ji leidžianti eksportuoti į Kubą “strateginius” gaminius. Paskui pasirodė su ataka senatorius J. W. Farris, kaltindamas, būk Kanada skebauja tęsdama prekybą su Kuba.

Premjeras Diefenbakeris atkirto jiems ir JAV senatoriui Keetingui, pareikšdamas, kad labai keista, kad Amerikos senatorius įsakinėja, kaip Kanada turi elgtis, per Kanados televizijos tinklą.

MONTREAL. — Pierre Sevigny, Kanados apsigynimo ministro pavaduotojas, kuris dalyvavo Punta del Este konferencijoje kaip stebėtojas, pareiškė, kad Britų Guiana ir Ekvadoras yra tiek pat raudonos valstybės, kaip ir Kuba.

Jis čia kalbėjo Kvebeko Architektų Asociacijos susirinkime.

stovo O. J. Godin užklausa, ar teisybė, kad kasdien amerikiečių bomberiai skraido virš Kanados su nuklinėmis bombomis, kaip kad raportavo Knowlton Nash viename laikraštyje.

Parlamente jau buvo iškelta kaltinimai, kad vyriausybė slepianti nuo Kanados žmonių faktą, kad ji turinti savo žinioje nuklinių bombų dėl bomarkų, kuriems pastatytos dvi bazės Kanadoje. Vyriausybė sako, kad tai netiesa, bet, akivaizdoje apsigynimo ministro prisipažinimo, žmonių abejonės vyriausybės pareiškimais nuolat didėja.

Ne vienas amerikiečių bomberis nukrito ir sudužo, bet nuklinės bombos nesprogo. Atrodo, kad pavojus netikėtam sprogimui nėra. Bet faktas, kad nuklinės bombos nešiojamos virš Kanados, stato Kanados vyriausybę juokingon padėtin. Ji vis ginasi, kad Kanada nepriklauso prie nuklinių jėgų, bet tuo pačiu metu apsigynimo jėgos apginkluotos nukliniais ginklais. Šiaurės Amerikos apsigynimo sąjungoje Kanada yra savanorė dalyvė. Skirtumo nesudaro, kad ne Kanada orlaiviai nešioja H bombas.

Sako Liberalai Senus Badu Marino

OTTAWA. — Parlamente įvyko didelis susikirtimas tarp liberalų ir konservatų. Premjeras Diefenbakeris, išvestas liberalų atakos iš kantrybės, pareiškė, kad liberalai badu marino senus žmones.

Reikia sutikti, kad taip ir buvo. Liberalai valdė per 20 metų, bet senatvės pensijų nepakėlė. Konservatai gali girtis, kadangi jie pakėlė nuo \$40 į mėnesį iki \$65.

Parlamentas užgyrė įnešimą, kad būtų pakeltos iki \$65 į mėnesį nuo vasario 1 dienos. Tokiu būdu, pensijonieriai gaus jau \$65 už vasario mėnesį.

Iš Kanados Gyvenimo

Kanados premjeras labai gražiai sumušė JAV teigimą, būk Kanados prekyba su Kuba suteikia Kubos valdžiai dolerių skleidimui propagandos kitose Lotynų Amerikos šalyse.

Jis nurodė, kad Kuba per praėjusių metų 9 mėnesius pirkosi Kanadoj už \$21,000,000, o Kanada Kuboje tikrai už \$4,000,000. Kitaip sakant, Kuba neteko mažiausia \$17,000,000 per tą laikotarpį.

Tas aiškiai parodo, kad JAV valdžia nori įtraukti Kanadą į ekonominį karą prieš Kubą, kurios valdžia JAV kapitalistams nepatinka.

Kalbant apie "komunizmą", JAV remia finansiniai Jugoslaviją ir Lenkiją. Jos net ginklus parduoda, duoda kreditų.

Hamilton, masiniame mitinge, kuriame dalyvavo 1,200 žmonių, Naujos Demokratinės Partijos lyderis T. C. Douglas sakė, kad jo partija stovi prieš įsileidimą nuklinių ginklų į Kanadą. Publika karštai pritarė jo pareiškimui.

Jis sakė, kad jeigu Kanada įsijungtų į nuklinių ginklų klubą, tai ir kitos valstybės siektų nuklinių ginklų. Jeigu sunku keturioms valstybėms susitarti, sakė jis, tai kaip susitartų, jeigu jų būtų 40?

Sakoma, kad jis tikėjosi mitinge mažiausia 3,500 žmonių. Pasirodo, kad pritarimas jo partijai daug mažesnis, negu jis įsivaizdavo.

Imigrantų pribuvimas 1961 metais žymiai sumažėjo. Per metus pribuvo 71,689, palyginus su 104,111 imigrantų 1960 metais.

Didžiausią skaičių sudaro italai. Jų pribuvo 14,630. Nuo karo pabaigos iki šių metų pribuvo Kanadon 285,729 imigrantai iš Italijos. Tuo tarpu iš britų salų pribuvo 611,983.

Religiniai fanatikai duchaborai Vakarų Kanadoje matyti neatsilieka nuo gyvenimo.

Seniau jie reikšdami savo opoziciją civilizuotiems Kanados autoritetų patvarkymams priešindavosi išsirengdami nuogai, o dabar jie pradėjo naudoti bombas, kaip ir Francijos dešinieji.

Jie išsprogdina mažiausia po vieną bombą į savaitę.

Edmontone vagys išvogė \$15,000 vertės knygų iš knygynų. Taigi, kaip matote, ir apšvietos mėgėjai mokė vogti.

Tai vienu metų nuostoliai. O kiek jų buvo išvogta, sakysime, per 10 metų?

Specialus komitetas siūlo, kad federalė vyriausybė skirtų \$494,250 dėl fizinio lavinimosi plėtimo Kanadoje.

Kanadiečiai esą neužtektinai fiziniai išsilavinę, tad jie ir neatsparūs ligoms, netvir-ti darbe ir t. t.

St. Boniface, Man., taryba buvo įsakius 40 vyrų, imančių pašalpa, užsiregistruoti dėl "survival" (gelbėjimosi) lavybos. Kadangi vyrai atsisakė, tai matyti taip ir liks. Nėra įstatymų, kurie priverstų.

Eilė vietų buvo bandoma priversti pašalpagavius eiti į "survival" armiją kelių savaičių lavybai.

Kanadietis

Nereikia Laukti, Kol Tave Smaugs

Advokatas John Abt, JAV Komunistų Partijos gynėjas, kalbėdamas Minneapolyje, pacitavo sekancius vokiečių pastoriaus Rev. Martino Nie-

moellero žodžius:

"Pirmiausia Hitleris puolė komunistus. Aš nekalbėjau prieš tai. Paskui Hitleris puolė žydus — bet aš ne žydas. Tada Hitleris puolė ant profsąjungų. Aš neprieštaravau. Aš buvau ne darbininkas. Po to jis puolė katalikus, bet aš buvau protestonas. Kada Hitleris puolė mane, nebebuvo kam užstoti už mane".

Pastorius Niemoelleris buvo uždarytas Dachau ir Sachsenhausen koncentracijos stovyklose, kada naciai griebsi persekioti ir tokius, kaip Niemoelleris.

Tas parodė, kad tie, kurie neužstoja už persekiojamus komunistus, anksčiau ar vėliau gali patys būti persekiojami, kuomet reacionieriai bus nugalėję savo opozicionierius stovinčius į kairę nuo jų.

LONDONAS. — Anglijos premjeras Macmillanas siūlė, kad būtų leista vakarinio Berlyno gyventojams nusibalsuoti: ar jie savistoviai tvarkysis, ar jungsis su Vakarų Vokietija.

TSRS pasiūlymą atmetė, nes vakarinis Berlynas dar nėra laisvas — jis vis dar yra okupuotas Anglijos, Francijos ir Jungtinių Valstijų militarinių jėgų.

Lietuviška Valgykla

UNION CAFE

387 SHERMAN AVE. N. HAMILTON, ONT.

Sviežias Maistas. Geras Pasirinkimas Įvairių Lietuviškų Valgių. Turime Kambarių Apaistojimui.

Savininkas Ch. Pamblas
Telefonas: LI. 4-6917

Lilia Flower Shop

630 QUEEN ST. W. TORONTO

Specializuojamės Prirėngime Gėlių Vestuvėms, Laidotuvėms ir Kitiems Reikalams.
Telefonas EM. 6-4183

Kanados Lietuvių Literatūros Draugijos
Centro Komitetas išleido
Kanados lietuvių Palantos parašytų
Eilėraščių Rinkinį

Minčių Trupiniai

Leidinyje telpa apie 80 eilėraščių, parašytų iš Kanados darbo žmonių bei lietuvių emigrantų gyvenimo. Knygutė 80 puslapių. Kaina 75 centai.

Platintojams, užsisakantiems 5 egzempliorius ar daugiau, skaitome po 50 centų.

Užsakymus prašome siųsti:

K. L. L. D. Centro Komitetas
160 Claremont St.
Toronto 3, Ont., Canada

Centro Komiteto Įsteigtas
Kanados Lietuvių Literatūros Draugijos

KNYGYNAS

160 CLAREMONT ST., TORONTO, Ont.

Teikia veltui pasiskaitymui įvairių lietuviškų knygų, daugumoje pokariniiais metais išleistų Tarybų Lietuvoje.

Norintieji naudotis knygynu turi pasimokėti \$5.00 kauciją, kuri gražinama nustojus naudotis knygynu.

Knygos duodamos vienam mėnesiui. Po mėnesio nesugražinę ir nepersirašę knygas, turi mokėti po \$1.00 už kiekvieną pavėluotą mėnesį.

Paštu užsisakantieji knygas turi apmokėti persiuntimo išlaidas.

Knygynas atdaras penktadieniais nuo 7 iki 8.30 val. vakarais ir ketvirtadieniais nuo 2 iki 4 val. po piet.

Žemiau talpiname po dalį knygų sąrašo. Norinčius naudotis knygynu prašome išsikirti juos ir užsisakant paštu naudoti knygos numerį.

MAKSIMO GORKIO RAŠTAI:

Pirmas tomas. Jame telpa 26 apsakos, apsakymai, eilėraščiai. Knyga 540 pusl. Knygyne Nr. 1.

Antras tomas. Jame telpa 21 apsakymas. Knyga 540 puslapių. Knygyne Nr. 2.

Trečias tomas. Jame telpa dvi apsakos: "Trejetas" ir "Foma Gordejavas". Knyga 648 pusl. Knygyne Nr. 3.

Ketvirtas tomas. Jame telpa 34 apsakos, apsakymai, apybraižos. Knyga 656 puslapių. Knygyne Nr. 4.

Penktas tomas. Jame telpa 7 pjesės. Knyga 704 puslapių. Knygyne Nr. 5.

Šeštas tomas. Jame telpa apysaka "Motina" ir penkios kitos apsakos. Knyga 784 puslapių. Knygyne Nr. 6.

Septintas tomas. Jame telpa apsakos "Okurovo miestelis" ir "Matvejaus Kožemiakino gyvenimas". Knyga 716 puslapių. Knygyne Nr. 7.

Aštuntas tomas. Jame telpa 33 apybraižos ir apsakymai. Knyga 600 puslapių. Knygyne Nr. 8.

Devintas tomas. Jame telpa apsakos "Vaikystė" "Žmonėse" ir "Mano universitetai". Knyga 756 puslapių. Knygyne Nr. 9.

Dešimtas tomas. Jame telpa pasakos, apsakymai, apybraižos, dienoraščio užrašai ir atsiminimai. Knygyne Nr. 10.

Vienuoliktas tomas. Jame telpa 10 apsakų ir apsakymų. Knygyne Nr. 11.

Dvyliktas tomas. Jame telpa 21 apysaka ir apsakymai. Knyga 468 puslapių. Knygyne Nr. 12.

KLIMO SAMGINO GYVENIMAS. Pirmas dalis. Apysaka. Knyga 598 puslapių. Knygyne Nr. 13.

KLIMO SAMGINO GYVENIMAS. Antra dalis. Apysakos tąsa. Knyga 564 puslapių. Knygyne Nr. 14.

KLIMO SAMGINO GYVENIMAS. Trečia dalis. Apysakos tąsa. Knyga 576 puslapių. Knygyne Nr. 15.

KLIMO SAMGINO GYVENIMAS. Ketvirta dalis. Apysakos tąsa. Knyga 624 puslapių. Knygyne Nr. 16.

MAKARAS ČIUDRA. Knygoje telpa apart vardintos dar kitos septyniolika apsakų bei apsakymėlių. Knyga 416 puslapių. Knygyne Nr. 17.

VAIKYSTĖ. Apysakymas. Knyga 348 puslapių. Knygyne Nr. 18.

ARTAMONOVAI. Apysaka. Knyga 348 puslapių. Knygyne Nr. 19.

APIE TIKRĄJĮ POZIŪRĮ. Visuomeniniai straipsniai, prakalbos. Knygutė 96 puslapių. Knygyne Nr. 20.

MAKSIMAS GORKIS. Parašė A. Roskinas. Biografinis aprašymas. Knyga 192 puslapių. Knygyne Nr. 21.

AUDRA. Pirmas dalis. Parašė I. Erenburgas. Apysaka. Knyga 290 puslapių. Knygyne Nr. 22.

AUDRA. Antra dalis. Parašė I. Erenburgas. Apysakos tąsa. Knyga 296 puslapių. Knygyne Nr. 23.

J. BILIŪNO RASTAI. Pirmas tomas. Jame telpa trumpa biografija, apsakymai, eilėraščių ir literatūros kritikos straipsnių. Knyga 352 pusl. Knygyne Nr. 24.

J. BILIŪNO RASTAI. Antras tomas. Jame telpa publicistiniai straipsniai, korespondencijos, laiškai. Knyga 572 puslapių. Knygyne Nr. 25.

TARYBŲ LIETUVOJ

Groja Druskininkų Orkestrantai

Pučiamieji orkestrai vis dažniau užkariauja koncertų sales, vis tvirtiau įeina į koncertinį repertuarą.

Užvakar vilniečiai turėjo progos susipažinti su jaunu, gana pajėgiu Druskininkų miesto pučiamųjų orkestru. Orkestro amžius nesiekia nė vienerių metų. Jo debiutas įvyko 1961 metų gegužinėje. Jau pirmame koncerte kolektyvas parodė gana įdomią ir įvairiaspusišką programą. Daug ir kruopščiai orkestras padirbėjo, ruošdamasis gastroliams Vilniuje! Orkestras yra pasiekęs didelių dinamiščių kontrastų, tiksliai atsako į visus dirigento reikalavimus. Tai nemažas kūrybinis dirigento R. Balčiūno laimėjimas. Jis užtikrintai, su emocija veda kūrinių interpretacinę liniją.

Gražiai koncerte nuskambėjo R. Planketo komiškos operos "Kornevilio varpai" uvertiūra. Orkestro solistas A. Fatkudinovas (kornetas) muzikaliai, nuoširdžiai pagrojo "Neapoliečių dainelę" iš P. Čaikovskio baletu "Gulbių ežeras". Malonų išpūdį klausytojams paliko F. Zupės uvertiūra "Poetas ir valstietis" bei M. Zelcerio "Čigoniškos melodijos". Juose gerai solo partijas atliko V. Voronovas (klarnetas) ir V. Jakovlevas (baritonas). Orkestras supažindino klausytojus su A. Grodecko fantazija lietuvių tarybinių kompozitorių dainų temomis.

Su dideliu dėmesiu buvo

Nauji Prietaisai

1962-asis metais mūsų respublikos prietaisų gamintojai pradės gaminti apie 30 naujos konstrukcijos prietaisų ir aparatų.

Vilniaus skaičiavimo mašinų gamyklos kolektyvas pradės gaminti pirmąją lietuviškos konstrukcijos elektroninę skaičiavimo mašiną "Rūta". Tai — didelio pajėgumo aparatas su puslaidininkių elementais. Jis galės atlikti per sekundę 1.600 sudėties ir atimties bei 40 daugybos ir dalybos operacijų.

Vilniaus elektros skaitiklių gamykla ruošiasi gaminti patobulintą, žymiai tikslesnį skaitiklį, "Elfos" elektrotechnikos gamykla — naują elektros motorą skaičiavimo mašinoms ir elektros variklį su aliuminio apvijomis skalbimo mašinoms. Vilniaus televizijos mazgų gamykla — naujos konstrukcijos atlenkimo sistemos televizoriams.

išklausyta visa orkestro programa. Koncertas parodė, kad laikas pučiamųjų orkestrui organizuoti ir platesnes gastroles rajonų ir kolūkių klubuose, kur tokie koncertai labai laukiami.

V. Aleksa

Mano Vaiku Ateitis Užtikrinta

Anksti mirus tėvui, motina — dvaro kumetė — nepajėgė išmaitinti šešių vaikų, nors dirbo dieną dvare, o naktį verpė buožems. Į prieglaudą atidavė mus tris. Man buvo tik du metai. Atėjus sekmadieniui, nubėgdavome į namus, galvodami, gal rasime duonelės, nes prieglaudoje iki sočiai niekados negaudavom net duonos pavalgyti. Dirbome nuo ankstauro ryto iki vėlyvo vakaro įvairius lauko darbus. Nešiojome pašukinius marškinius, tokius pat ir viršutinius drabužius. Klumpėm apautos kojas visuomet bū-

davo nutrintos. O kiek kumščių ir lazdu gaudavome nuo dvaro ūkvedžių! Mokslo daugiau neleido, kaip keturis skyrius. Turėdama keturiolika metų, pabėgau iš prieglaudos. Tarnavau pas buožes, bet ir čia geros dienos nemačiau. Kentėjau alkį ir šaltį. Ne geresnė dalia buvo ir vyro. Dėl tokio gyvenimo abu likome invalidai. Ir jeigu būtų sena tvarka, ir šiandieną tektų taip gyventi. O dabar mes gauname pensiją, aprūpinti ir mūsų vaikučiai. Mums abiem invalidams, sunku išlaikyti septynių asmenų šeimyną. Čia į pagalbą atėjo Rietavo rajono vykdomojo komiteto pirmininkas drg. V. Bajarskas. Du mano sūnus priėmė į Telsių mokyklą - internatą, vienas lanko darželį. Dažnai nuvykstu aplankyti vaikučių ir visuomet matau, kaip tėviškai rūpinasi jais auklėtoja Rukienė, mokytoja Juknevičienė.

Esu dėkinga mūsų brangiajai partijai ir vyriausybei už tą didelį rūpestį mumis, mūsų vaikais — komunistams statytojais.

K. Šateikienė
Daugiavaikė motina,
pensininkė

Rietavas

Vilhelmina Matulaitienė

Naktį sausio 30 d. mirė personalinė pensininkė Vilhelmina Matulaitienė.

V. Matulaitienė gimė 1867 metais Vilniuje tarnautojo, revoliucinio judėjimo dalyvio šeimoje. 1894 metais ji įsitraukė į revoliucinę veiklą, padėdama gabenti nelegalią literatūrą.

1898 metais, ištėkėjusi už revoliucinio judėjimo dalyvio S. Matulaičio, carinės valdžios pasmerkto tada trejiems metams ištremties, V. Matulaitienė vyko kartu su juo į ištremtį.

Sugrįžus Matulaičiams iš ištremties ir apsigyvenus Pilviškiuose, V. Matulaitienė dalyvavo socialdemokratiname judėjime, saugodavo ir gabendavo nelegalią literatūrą. Ji padėdavo persiųsti į Vilnių lenininę "Iskra". V. Matulaitienė dalyvavo 1905-1907 metų revoliucijoje.

1918 metais Matulaičių šeima įsikūrus Vilniuje, V. Matulaitienė dirbo akušere. Čia ji vokiečių okupacijos metu dalyvavo nelegalaus Raudonojo Kryžiaus darbe, materialiai remiant politinius kalinius.

Už visuomeninę veiklą 1920 metų kovo mėnesį V. Matulaitienė baltalėnkų okupantai suėmė ir kalino Vilniuje. Tik liepos mėnesio pabaigoje ją išvadavo Raudonoji Armija.

Pirmaisiais buržuazinės diktatūros metais Lietuvoje V. Matulaitienė padėdavo aprūpinti polinius kalinius maistu.

Vėliau V. Matulaitienė gyveno Tarybų Sąjungoje, kur buvo išvykę buržuazinės valdžios persekiojami jos šeimos nariai — komunistai. Po Didžiojo Tėvynės karo ji gyveno Vilniuje.

Lietuvos TSR vyriausybė, įvertindama V. Matulaitienės ilgametę visuomeninę veiklą, buvo paskyrusi jai personalinę pensiją.

V. Matulaitienės šviesus atminimas ilgai gyvens draugų ir visų ją pažinojusių širdyse.

Grupė draugų

Nauji Studentų Būriai

KAUNAS. — Gausu žmonių žemės ūkio akademijos koridoriuose, auditorijose, laboratorijose. Čia galima sutikti ir pagyvenusį žemdirbį, ir jauną melžėją, ir patyrusį mechanizatorių. Akademijoje — stojamieji egzaminai, tad čia suvažiavo žemės ūkio darbuotojai iš visų respublikos kampelių. Jie nori apsiginkluoti žiniomis, kurios reikalingos vykdant TSKP 22-ro suvažiavimo žemdirbiams iškeltus uždavinius. Mokyti žemės ūkio

akademijoje nusprendė Utenos rajono "Vyžuonų" kolūkio karvių melžėja Ona Strazdaitė, kolūkietė iš Alytaus rajono A. Markelienė ir daugelis kitų. Vien tik šiomet į akademijos neakivaizdinį skyrių bus priimta daugiau kaip 460 gamybininkų.

Paveikslų Paroda Mokyklos Salėje

Gražia tradicija tapo liaudies meno meistrų ir dailininkų darbų parodos. Praėjusiais metais ūdžiūlio lankytojų susidomėjimo susilaukė bendra Kupiškio liaudies meno meistrų ir dailininkų kupiškėnų kūrinų paroda. Vėliau buvo surengta dailininkės V. Šleivyčės darbų paroda.

Dabar mokyklos salėje kupiškėnai susipažįsta su dailininkės E. Jasevičiūtės kūriniais. Lankytojai šiltai atsiliepią apie jos tapybos darbus —

"Linėlį raunu ne viena", "Salomėja Nėris prie gimtosios Baltijos", "Guculė", "Dailininkė A. Makūnaitė", "Nemuno šalies pasakos jaunam P. Cvirka", "Motina", "Saulėlydis Dusetos ežere" ir kt.

Jaudina ne tik pačios parodos, štai paprasta kolūkietė moteris, nubraukdama ašarą, stebi paveikslus. Sugrūbusia ranka senukas rašo padėką dailininkams atsiliepiamų knygoje. Dailininkų dėtas darbas tarnauja paprasto žmogaus dvasiniam akiračiui plėsti, meilei, tikrajam grožiui ugdyti.

R. Jenušienė
Kupiškio vidurinės mokyklos mokytoja

Mielės iš . . . Durpių

Įdomius bandymus atlieka Kuro pramonės valdybos naujos technikos biuro kolektyvas. Nedidelėse kolbose, keliaaukščiuose Soksleto aparatuose mėginama iš durpių gauti . . . pašarines mieles.

Pirmųjų bandymų rezultatai jau aiškūs. Ištyrus stambiausius Lietuvos durpynus, pasirodė, kad beveik visos samaninių durpių rūšys tinkamos pašarinių mielių gamybai.

— Iki šiol pašarinės mielės buvo gaminamos iš medžio atliekų, spalių ir panašių medžiagų. — pasakoja naujos technikos biuro viršininkas Domas Linkevičius. — Tačiau pašarinių mielių pareikalavimas vis didėja. Jos turi svarbią reikšmę gyvulių produktyvumui kelti, tad reikėjo ieškoti naujų žaliavų. Po gausių bandymų bei tyrinėjimų, kurie buvo

Afrikos Link

Žvejybos uosto prieplaukoje laukia komandos tolimai kelionei didysis žvejybos traleris - šaldytuvas "Zigmantas Angarietis". Baigti pasukiniai pasirodymai ir netrukus laivas atsiveiks su gimtuoju krantu. Šis traleris iš Klaipėdos išplaukia tolimosios Afrikos link. Naujame žūklės rajone taip pat dirbs ir didžiojo žvejybos tralerio - šaldytuvo "Liudas Gira" žvejai. Prie Angolos pakrančių atskubės plaukiančioji bazė "Privolžskas". Užsaldžiusi žuvį, bazė sugrįš į Klaipėdą, o vėliau didieji žvejybos traleriai - šaldytuvai plauks prie Gvinėjos ir Ganos pakrančių žvejoti sardinių.

Ilgas tolimas kelias į šią naują žūklės rajoną. Laivai tik į vieną pusę plauks beveik mėnesį. Žvejai pasiryžę pristatyti ne mažiau kaip šešiasdešimt tūkstančių dvigubų centnerių žuvis.

TAI PADARĖ KAIMO RACIONALIZATORIAI

Kėdainiai. — "Tiesos" kolūkio mechnizatoriai Bronius Kulnička ir Mykolas Svolkinas sukonstravo įrenginį mėšlui iš tvartų kopti. Prie traktoriaus "DT-54" jie pritaisė hidraulinį kablį, kurio plieniniai pirštai iš karto užkabina ir išvelka iš tvarto 2-3 tonas mėšlo.

Esant sniegui, kablo pagalba organinės trąšos užvelkamos ant rogių ir vežamos į paskirtą vietą. Įrenginys palengvino kolūkiečių darbą.

atlikti ne tik mūsų respublikoje, bet ir Latvijoje bei Baltarusijoje, buvo pagaminti pirmieji pašarinių mielių iš naujos žaliavos — samaninių durpių — pavyzdžiai.

Darbas tęsiamas toliau. Neseniai Kaune įvykęs trijų respublikų durpininkystės specialistų pasitarimas numatė tolesnę darbo programą pašarinių mielių gamybos iš durpių technologijai paruošti. Ežerėlio durpyre numatoma statyti eksperimentinį pašarinių mielių gamybos skyrių. Šio gamykloje iš durpių bus gaminami ir kiti vertingi produktai, kaip vaškas, bitumas ir kt.

Pašarinių mielių gamyba iš durpių žaliavos visiškai patenkins žemės ūkio poreikius, leis racionaliau panaudoti respublikos teritorijoje slypinčius didžiulius samaninių durpių lobius.

Liaudies Balsas

SAVAITINIS KANADOS LIETUVIŲ LAIKRASTIS
LEIDŽIAMAS SPAUDOS DRAUGIJOS

Prenumeratos Kaina:

LIAUDIES BALSAS

Visur kitur metams \$4.50; pusei metų \$2.25

Kanadoje ir Didžiojoje Britanijoje metams \$4.00; pusei metų \$2.00

160 Claremont St., Toronto 3, Ont., Canada

Telefonas: EMpire 6-4358

O KUR GI TAS ČARTERIS

Jungtinės Valstijos nori suorganizuoti pasaulį prieš mažutę Kubą. Jos nori numarinti kubiečius badu. Ir tik už tai, kad Kubos žmonės pasirinko kitą kelią, negu Jungtinių Valstijų multimilijonieriai norėtų. Bet gi Jungtinių Tautų čarteris užtikrina visoms tautomis pasirinkti valdžią ir tvarką pagal savo norą. Kubos žmonės pasirinko patys, niekieno nekurstomi ir nepadedami. Jie nuvertė diktatorių, jie įvedė reformas ir visa kita savo jėgomis.

Kas liečia tariamą Kubos kišimąsi į kitų Lotynų Amerikos šalių reikalus, tai didžiausias melas. Kuba turi pilnas rankas namie. Lotynų Amerikoje žmonės bruzdėjo ir pirmiau, Kuboje viešpataujant diktatoriui Batistai ir Jungtinių Valstijų kompanijoms. Eilės šalių žmonės norėjo nusikratyti diktatorių ir JAV kompanijų jungo. Jie nėra nulėidę rankų. Jie nenuleistų rankų, jeigu Kuboje būtų atsteigtas Batisto režimas. Kubos žmonių laimėjimas, išsivadavimas iš JAV kompanijų jungo, yra didžiausias kitų šalių žmonėms akstinas. Štai dėl ko JAV multimilijonierių valdžiai ji nepatinka.

Kanados vyriausybė labai gerai daro nepasiduodama JAV imperialistų reikalavimams nutraukti prekybą su Kuba. Klausimas tik tai, kaip ilgai ji laikysis tokio nusistatymo. Praeityje daug kartų Kanados vyriausybė bandė nepasiduoti JAV diktavimams, bet vėliau nusileido.

JIE DZIAUGIASI "PERGALE"

Pranešimai iš Indijos, Nepalio, Malajos ir kitų Azijos šalių sako, kad tų šalių fanatikų dvasiškai ir atstologai degina tonas aliejaus savo dievų garbei, kad jie paklausė jų prašymų ir išgelbėjo pasaulį nuo katastrofos. Vyriausiai jie dėkingi planetų deivei Chandī, kuri skaitoma naikinimo ir jėgos deive. Ji paklausiusi jų maldų ir palikusi pasaulį ramybėje.

Kaip viskas puikiai išėjo. Pirmą jie pranašavo pasaulio katastrofą. Dabar jie atiduoda sau kreditą už tos katastrofos sulaikymą. Jie permaldavę naikinimo deivę. Žiūrėkit jūs visi tamsuoliai, kokie mes galingi! Išgelbėjom pasaulį!

Nemanykit, kad jiems nepasisieks apdumti žmonėms akis. Ir niekas šių apgadinėtojų nesudraus. Kapitalistiniame pasaulyje žmonių mulkinimas yra netrukdomas. Tikras švietimas yra visai varžomas.

IR TAI GERAI

Yra sakoma, kad kai du pešasi, tai trečias naudojasi. Taip išėitų ir pas mus. Liberalų ir konservatų politikieriams riejančiam už šiltas vietas Ottawoje, nukrinta šiek tiek trupinių ir Kanados žmonėms. Konservatai, ruošdamiesi prie rinkimų, pravedė įstatymą, pagal kurį senatvės pensijos pakeliamos \$10.00 į mėnesį. Nuo vasario pirmos seneliai gaus jau \$65.00 į mėnesį. Geriau, negu nieko.

Yra manoma, kad liberalai pralaimėjo konservatams, kuomet jie atsisakė padidinti senatvės pensijas, kurios tuo metu buvo vos \$40.00 į mėnesį. Konservatai pažadėjo pakelti iki \$55.00 į mėnesį ir per tuos rinkimus tiesiog išlavė liberalus. Liberalai, ruošdamiesi šioms rinkimams, paskelbė, kad jie pakels pensijas iki \$75.00 į mėnesį. Konservatai nieko nelaukė ir pakėlė iki \$65.00.

Taip tai senatvės pensijos pasidarė rinkimų futbola. Pakėlimas senatvės pensijų yra geras dalykas. Bet to, kas padaryta, neužtenka. Viena, tai dar per mažos pensijos. Kita, jos duodamos tik sulaukus 70 metų. Tuo tarpu Kanadoje jau 45 metų sulaukus sunku gauti darbą. Gi jauni vyrai tūkstančiais nyksta bedarbių eilėse, kai seneliai iki 70 metų turi vargti, dirbant bet kokius darbus, kad išlaikytų gyvybę. Senatvės pensijos turėtų būti duodamos

Prieš Karą

Palanta

Patylomis, nežinia,
Žmonių didelė minia
Susirinko, susiėjo,
Tarės, svarstė ir kalbėjo,
Kad pasmerkti karą.

— Karas nieko mums neduoda,
Vien tik turčių jis paguoda;
Naikin kraštą, grožį, meną,
Į kapus milijonus gena —
Mums nereikia karo...

Kur tik karas užliepsnoja,
Žmonės žūsta ir vaitoja,
Griauna miestus ir sodybas.
Todėl mes visi vienybėj
Stokime prieš karą...

Daugiau savęs neapgaukim,
Už turtuolių nekariaukim.
Mes broliai visų tautų —
Ir laisvų ir pavergtų —
Pasmerkiame karą.

Kad baisūs karai išnyktų,
Pastovi taika įvyktų,
Tūkstančiai žmonių suėjo,
Visi dirbt prisizadėjo,
Kad nekiltų karas.

Mūsų pareiga draug stoti,
Prieš turčių karus kovoti.

Pasidairius Po Pasaulį

Jungtinių Valstijų prezidento brolis Robert Kennedy, generalis prokuroras, lankėsi Japonijoje. Priėmimas kiek šiltesnis, negu kad buvo priimtas anuo metu prezidento Eisenhowero atstovas prezidentui ruošiantis lankytis Japonijoje, bet japonai ir Robertui sako: Robert, go home.

Japonijos liaudyje yra didelis troškimas pasiluosuoti nuo Jungtinių Valstijų jėgų, kurios tebėra Japonijoje.

Francijos saugumo organai suėmė nemažą dešiniųjų teroristų. Jų tarpe buvus suimta grupė su planais nuversti De Gaulle vyriausybę.

Komunistai ir socialistai reikalauja, kad vyriausybė griežčiau imtų nagan tuos teroristus, kurie kasdien nužudo po porą dešėtkų žmonių Francijoje ir Alžyrijoje.

Baisi tragedija įvyko anglies kasykloje Saarbrukene, Vakarų Vokietijoje. Mažiausia 284 angliai žuvo. Dar 15 randasi kasykloje, veikiausiai žuvę.

Kasykloje įvyko eksplozija, kuri ir buvo priežastis tų angliakasių nelaimės.

Britanijos karalienės vyras princas Phillip nulėidė į Lotynų Ameriką. Kiek anksčiau, kaip žinia, lankėsi

sulaukus 60 metų. Pensijos mažiau atseitų, negu šelpimas jaunų darbininkų.

Rusk, prieš jį — Adlai Stevenson.

Pietų Amerikos žmonės pradeda ne juokais bruzdėti už geresnę dalybę. Kolonizatoriai ir kiti išnaudotojai nepaprastai susirūpinę Pietų Amerikos šalimis.

Pirmiausiai Phillipas sustojo Britų Guianoje. Jam kalbant parlamente, lauke vyko triukšminga demonstracija prieš jį.

Guiana nori nepriklausomybės, bet Britanija vis lukuriuoja.

Pakistano policija suareštavo tris buvusius ministrus, penkis tariamus komunistus ir 200 kitų asmenų, malšinant demonstracijas prieš vyriausybę.

Studentai demonstravo reikšdami pritarimą buvusiam premjerui H. S. Suhrawardy ir jo Rytų Pakistano Lygai.

Ir Lenkijoje suimti du kunigai ir nubausti trimis metais kalėjimo už sklaidymą knygos, nukreiptos prieš Lenkiją.

"Dvasiški" tėveliai nepasitenkina dangiškais reikalais ant žemės.

Suomijoje agrarai, kurių žmogus yra prezidentas Kekkonenas, per parlamento rinkimus padidino atstovų

skaičių. Jie turėjo 47, o dabar turi 55.

Komunistai, kurie buvo didžiausia partija parlamente su 50 atstovų, sumažėjo iki 47.

Agrarams daug padėjo tas faktas, kad prezidentas Kekkonenas gražiai susitaria su Tarybų Sąjunga. Matyti, kad nekurie kairieji balsavo už agrarus rodydami pritarimą Kekkoneno politikai.

Agrarai ir kitos vidurio partijos sudarė grupę iš 112 atstovų. Jie sudaro valdžią.

Komunistai, socialdemokratai ir socialdemokratinė opozicija sudaro 88 atstovus.

Arti 3,000,000 Britanijos darbininkų buvo išėję į vienos dienos streiką reikalaudami panaikinti vyriausybės parėdymą prieš algų pakėlimą.

Arti 120,000 gelžkeliečių grumoją streikui, jeigu jų reikalavimai pakelti algas nebus patenkinti iki galo mėnesio.

Katangos prezidentas sutikęs su Jungtinių Tautų pasiūlymu, kad būtų sudaryta bendra komisija prižiūrėjimui, kad baltieji samdiniai būtų išvaryti iš Katangos.

Komisija bus sudaryta iš Jungtinių Tautų ir Katangos atstovų.

Rytų Vokietija įveda privalomą karinę tarnybą.

Pradedant šį mėnesį, bus pašaukti karinei tarnybai vyrai gimę nuo 1940 iki 1943 metų.

Iki šiol Rytų Vokietija neturėjo privalomos karinės tarnybos.

Eksgenerolas Edwin Walker, kuris buvo atšauktas iš Vakarų Vokietijos už kareivių indoktrinaciją reakcinėmis idėjomis, nutaręs kandiduoti į Texas gubernatorių.

Stebėtojai sako, kad rinkimai parodys, kiek JAV dešinieji tvirti.

Tiesa, Texas valstija dar nėra viskas. Tenai yra daug neerų priešų. Avlaimai, pietinės valstijos yra daug dešinesnės už šiaurines.

Klementis Vorosilovas buvo nominuotas į Aukščiausią Tarybą viename Maskvos distrikte.

Tas reiškia, kad jis nėra visai išstumtas iš visuomeninio gyvenimo, nors komunistų suvažiavime buvo smarkiai kritikuojamas ir jis už susidėjimą su antipartine grupe.

Pastabos

Pačios valdžios žmonės patvirtino, kad Jungtinių Valstijų bombardierai skraido po Kanados teritoriją su nuklinėmis bombomis.

Jie teisinasi tik tuomi, kad amerikiečiai turi gauti leidimą iš valdžios ir kad bombos neužtaisytos.

Klausimas, dabar kyla, ar Kanada yra narė Nuklinio Klubo, ar ne?

Išrodo, kad Kanada, sutikdama leisti amerikiečiams skraidyti su atominėmis bombomis virš Kanados teritorijos, pasidarė nukline jėga.

★

Vis dažniau ir dažniau pasirodo kaltinimai, kad Kanados vyriausybė turi nuklinių bombų savo žinioje.

Yra teigiama, kad būtų tikra nesąmonė turėti bomarkų bazes, o neturėti jiems šovinių — nuklinių bombų.

Jeigu bazes įrengė, tai su tikslu apginkluoti bomarkus nuklinėmis bombomis, nes be jų jie niekam verti.

Laikui bėgant bus nuimta uždanga ir nuo šios "paslapties".

★

Aną dieną ant televizijos buvo interviu su rabinu Feinbergu. Tikrumoje, jis jau pasitraukęs iš rabino pareigų. Bet jis labai aktyvus judėjime prieš karą.

Idomiškai jis aiškino, kodėl jis smerkia neapykantą Tarybų Sąjungai ir komunistams aplamai.

Jis teigia, kad neapykanta niko neatsiekia, priešingai, ji puldo moraliai Vakarų demokratija. Kitaip sakant, netiesioginiai padeda komunistams.

Vargšai tie komunistų ēdikai!

★

Liaudies Balso vajas praejo pusšimtinai gerai. Tiesa, naujų skaitytojų gauta mažiau, negu tikėtasi, bet galima suprasti priežastis.

Patinka mums ar ne, bet turime sutikti su faktu, kad senosios emigracijos tautiečių tarpe nebėra didelės dirvos Liaudies Balso plėtimuisi.

Bet vajas parodė, kad Liaudies Balsas dar neina žemyn. Jis gali laikytis gerai.

★

Kalbant apie Liaudies Balso reikalus, norisi tarti didelį aciū draugams ir draugams, kurie darbavosi vajuje, kurie gausiai rėmė finansiniai. Jūsų kooperacija lengvina mums atlikti savo pareigas.

Lister Sinclair (apačioj, kairėj), rašytojas, Andrew Allan (kairėj, viršuj), prodiuseris, ir amerikietis George E. Probst, kurie paruošė radio serijinę programą "Demokratija Amerikoje". Dramatizuota studija Amerikos 1830 metais buvo pagaminta CBC studijose dėl New Yorko universiteto. Ši programa perduodama ir per Kanados radio ketvirtadieniais.

Ką Kiti Rašo

Baugina reiškiniai

NATO lyderiai įsibaiginę, kad Prancūzijoje gali kilti civilis karas dėl Alžyro. Tatai pavojingai pažeistų NATO jėgas.

Anglijai grūmoja didelė krizė — streikai. 3,250,000 inžinierystės darbininkų reikalauja algų pakėlimo \$2.80 savaitei. Jei reikalavimas nebus patenkintas, jie skelbs streiką, kuris gerokai suparalizuotų šalies industrinį ir transporto judėjimą.

Apie 800,000 valdžios tarnautojų ir fizinių darbininkų taipgi reikalauja algų pakėlimo ir laukia atsakymo.

450,000 geležinkelių reikalauja algų pakėlimo.

300,000 kasyklų darbininkų taip pat. Milijonas statybos darbininkų irgi kalba apie streiką, jei reikalavimai nebus patenkinti.

Kaip civilis karas susilpnintų Prancūziją, taip dideli streikai susilpnintų Angliją.

Vidiniai reikalai, skirtingų interesų susikirtimas — žymiai sumažina Vakarų jėgas. O jei kiltų karas tatai ga-

Jūs taipgi užtikrinote, kad taikos ir pažangos skelbėjai ir toliau galėtų kalbėti už taiką, prieš karą ir lietuvių kalbą.

J. Y.

lėtų dar daugiau pažeisti Vakarų jėgas.

Aršieji reakcininkai, kuriems revanšizmas nustelbia blaivą protavimą, kiti karo kurstytojai, taigi, vykdydami savo norus papildytų sauzūdystę.

— Vilnis

Kas valdo turtus

Dr. Robert Lampman, Wisconsin Universiteto ekonomikos profesorius paruošė platų raportą apie JAV turtus.

Vienas nuošimtis "labai turtingų" žmonių turi 28 nuošimčius šalies turtų. Ir turtai vis daugiau kaupiami į vis mažesnio skaičiaus žmonių rankas.

Fabrikantų propagandistai bando įkalbėti, kad stambiosios korporacijos jau yra milijonų žmonių rankose, o ne mažos grupės.

Prof. Lampman nurodo, kad vienas nuošimtis turtingiausių žmonių turi 76 nuošimčius visų korporacijų akcijų (stako).

Labai turtingų yra 1,700,000, bet jie valdo daugiau turtų negu daugiau 60 milijonų darbininkų.

Toji statistika geriausiai išaiškina dėlko stambaus biznio spauda ir kiti "informacijų" organai taip garbi-

na "privatinį užvedimą" ir taip pikta atakuoja tarybinę santvarką, kurioje turtai priklauso visai šaliai, jos žmonėms, o ne grupei privilegijuotų.

— V. Aandrulis

Kultūra ir basliai

Tautininkų "Dirva" nr. 14 rašo: "Prelatas M. Krupavičius kvietė visus rimtai susirūpinti lietuviybės reikalu ir pasiruošti į atkaklią, besąlyginę kovą už gyvybinės svarbos tautinį reikalą. Prelatas pasakė: Kovoti visu užsidegimu, kur nepakaks žodžio, imtis baslio. Siekime, kovokime ir laimėsime".

Jeigu prelatas taip būtų kalbėjęs langų daužytojams chuliganams, ar kokiai lietuviškai fašistinei gaujai, nereiktų paisyti. Bet dabar, jis kalbėjo Čikagos apygardos lietuvių Bendruomenės suvažiavime. Vadinasi, kultūrininkams, lietuviybės puoselėtojams Amerikoje.

Kokia ta jų kultūra ir lietuviybė bus iškovota basliais, neturiu supratimo. Gerai būtų, kad bendruomenininkai kultūrininkai paaiškintų.

Bet nereiks tų baikų! Jie neaiškina. Kai apsiginkluos basliais, tada — taip. Jie pradės aiškinti.

— S. J. Jokubka

Renegato kelias

Prieš keliolika metų, kada makartizmas Amerikoje buvo pasiekęs čukurą, visose ragangaudžių persekiojamųjų bylose daugiausiai pasisūžėjo tūlas John Lautner.

Slaptosios policijos patiriamas jis net buvo įstojęs komunistų partijon, bet greitai iššifruotas.

Seniai, seniai beteko pastebėti jo vardą komercinėje ir Lietuvos priešų spaudoje. Kas atsitiko? Nejaugi "ekspertai liudytojai" nebereikalingi ragangaudžiams?

Paslapty atidengė marijonų "Draugas" (sausio 31.).

Beliudydamas (kreivai) prieš pažangiuosius amerikiečius, John Lautner susipažinęs su jezuitais V. Hart ir R. Gannon, kurie jį atvertę į katalikybę.

Jezuito kunigo Gannon priežiūroje atlikęs rekolekcijas ir priėmęs "pirmuosius sakramentus".

Ar po rekolekcijų ir sakramentų Lautneris vėl stas liudyti prieš pažangiuosius, kaipo "komunizmo žinovas", parodys ateitis, bet...

Manding, ar ne tuom pačiu šunkeliu keliauja ir man pažįstamas vienas Lietuvos šmeižikas (daktaras)?

Kad jis veikia su jezuitais, ne paslaptis. O žiūrėkite kur jezuitai gali nuvesti ir nekrikštą.

— L. Jonikas

ŠYPSENOS

Skrybėlė ir galva

Ižymus pasakų kūrėjas Christijonas Andersonas nekreipė dėmesio į savo išorę. Jo seną, aprintą ir vietomis prakiurusį paltą žinojo visa Kopenhaga. Kartą gatvėje kažkoks žmogus priėjo prie Andersono ir pikta paklausė:

"Tą pasigailėtiną daiktą ant savo galvos jūs, tur būt, vadinatė skrybėlė?"

Neprarasdamas ramybės, pasakininkas atsakė:

"O tą pasigailėtiną daiktą po savo skrybėlė jūs, tur būt, vadinatė galva?"

Nebėk taip greitai

Fotografijos ediktas nuvyko Afrikon žvėrių fotografuoti. Vienas iš jo kompanijonų, pamatęs liūtą, pasileido bėgti, o liūtas vijosi. Tuo tarpu išlindo iš krūmų ir fotografas.

"Kvaily, nebėk taip greitai", šaukė jis ant palydovo. "Aš negaliu nufotografuoti abiejų, kada taip toli vienas nuo kito".

Evolucija dirba savo darbą

Dr. Justinas Pikūnas, iki šiol dar mums negirdėtas klerikalinės spaudos bendradarbis, Čikagos kunigų dienraštyje imasi vaidmens religiją sutuokti su mokslu. Straipsnyje "Žmogaus uždaviniai mokslo šviesoje" jis įtikinėja skaitytojus, kad religija ir mokslas esąs "lygiagrečiai keliai Dievo linkui" ("D", sausio 20 d.). Vadinasi, į "dievo karayste" patekti jau turime du kelius. Seniau tebuvo vienas: tik per bažnyčią, burtus, prietarus ir poterių. Dabar jau galima laimingai ten nukeliauti ir per mokslą!

Į šią labai "gilia" Dr. Pikūno filosofiją gilintis neapsimoka. Mokslas ir religija turi tiek panašumo, kaip diena ir naktis. Mokslas veča žmogų ne link kokio ten "dievo", bet link geresnio, šviesesnio gyvenimo. Mokslas nepadaeda religiniams burtams, bet juos sklaido ir naikina.

Tačiau čia va kas svarbu: Dr. Pikūno pastangos sutuokti religiją su mokslu dar kartą parodo, kaip jau toli mes esame nukeliavę nuo viduramžių inkvizicijos, kai katalikų bažnyčia mokslininkus heretikais apskelbėavo ir degindavo laužuose. Tada mokslą laikė keliu į pekla, o šiandien jau "link dievo"!

— Laisvė

Valiutos Spekulantai Pateko į Liaudies Teismą

(Žemiau telpa Vilniaus Tiesos korespondento P. Jankausko straipsnis apie valiutos spekuliantus, kurie buvo sugauti ir patraukti į Liaudies teismą. — Red.)

Nedidelis privatus namas Vilniuje, Raudonosios Armijos prospekte, paženklintas numeriu 80. Ilgą laiką jis buvo gaubiamas paslapčių. Jo savininkai Basia ir Aronas Reznickai į dideles kalbas leisti nemėgdavo. Tam nebūdavo nei laiko, nei noro. Namų šeimininkę Reznickienę pažįstami kartais pastebėdavo vaikstant po komisio parduotuves. Prietemoje ji sugrįždavo į namus su stambokais ryšuliais rankose. Aronas Reznickas su nuosavu "Moskvičiumi" labai dažnai išvykdavo iš Vilniaus.

— Tokia jau supirkėjo dalia, — kartodavo žmona ir vis mėgdavo pabrėžti, kad jos vyras dirba Vilniaus vaisių daržovių prekyboje paruošėju.

Iš tikrųjų A. Reznicko apdulkėjusią mašiną galima buvo pastebėti keliuose netik į įvairius respublikos miestus, bet ir į Maskvą, Minską, Slucką. Reznickas supirkinėjo. Tik ne vaisius ir daržoves, o... dolerius, carinius aukso rublius, svarus sterlingų, brangenybes.

Dabar Reznickų namo paslaptys jau išaiškintos. Išaiškinti ir nusikaltėliški jų darbai. B. Reznickienė, padedama savo vyro A. Reznicko, ilgą laiką — pradėdant nuo 1955 metų iki arešto, — pažeisdami valiutinių operacijų taisykles, sistemingai pasipelnymo tikslais spekuliuojo valiuta ir valiutinėmis vertybėmis. Tai veltėdžiai ir parazitai, kurie, niekur nedirbdami arba dirbdami tik dėl akių, pelnėsi lobo. Darbas visuomenės labui jiems buvo visai svetimas.

Basia ir Aronas Reznickai — ne šiaip sau smulkūs spekuliantai, o stambūs vertelgos, per kurių rankas perėjo milijoninės vertybės. Basia Reznickienė, pažeisdama valiutinių operacijų taisykles, iš viso turėjo nusikalstamų sandėrių daugiau kaip 2,5 milijono rublių sumai (visos pinigų sumos pateikiamos senu kainų mastu). Pusės milijono dydžio sandėrius padarė Aronas Reznickas. Savaiame suprantama, kad įvairios machinacijos valiuta ir brangenybėmis spekuliantams davė stambius pelnus. Ne veltui "tetulė Basia" savo sėbrų tarpe buvo vadina-

ma "pogrindžio milijoniere".

Daugiau kaip metus laiko Reznickienė labai aktyviai "bendradarbiavo" su Rokotovu. Šis užkietėjęs valiutos spekuliantas keletą kartų buvo atvažiavęs į Vilnių ir lankėsi name Raudonosios Armijos prospekte Nr. 80. Kai Reznickienė sužinojo, kad Rokotovas už didžiulius nusikaltimus spekuliuojant valiuta ir valiutinėmis vertybėmis teismo nuosprendžiu sušaudytas, ji nusigando ne juokais. Nusiramindamas buvo tik vienas, kad Rokotovas dabar jos išduoti jau negali. Tačiau siūly galų sumerkti į vandenį nepavyko. Tardymo organai visiškai išaiškino, kad Reznickienė su Rokotovu yra padarę sandėrių 400 tūkstančių rublių sumai.

Reznickienė užmezgė ryšius su kontrabandistu, atvažiavusiu iš Lenkijos Liaudies Respublikos — Karoliu Dzeržinskiu. Iš jo Reznickienė pirkė auksines monetas ir savo ruožtu pardavė amerikoniškus dolerius ir platiną. Tarp kitko, K. Dzeržinskis jau priėjo liepto galą — ji suėmė Lenkijos Liaudies Respublikos saugumo organai.

Nepasakytume, kad labai draugiški ryšiai būtų rišę Reznickų šeimą su Fiodoru Kamineriu, Vilniaus geležinkelio lignoninės kirpėju. Nors Reznickienė ir vadino Kaminerį "didžiuoju plėšrūnu", bet tai nesukliudė jiems surasti bendrą kalbą, kai reikalas lietuvių tikrąją bendrą "profesiją" — valiutos bei vertybių supirkinėjimą ir spekuliaciją jomis.

Kurį laiką jie glaudžiai bendradarbiavo. Kamineris supirkinėjo iš Reznickų dolerius, auksines monetas, o pardavinėjo jiems platiną, už dolerius — auksinius laikrodžius, valstybinės paskolos obligacijas ir kita. Būdavo atsitikimų, kai sandėriai tarp jų ir neįvykdavo: kiekvienas norėdavo apgauti vienas kitą, kuo daugiau pasipelnyti. Tada tekdavo ieškoti kiekvienam naujos veikimo dirvos. A. Reznickas su žmonos užduotimis ir nurodymais vėl keliadavo ieškoti naujų bendrų, užmezgti naujų pelningų pažinčių.

Kamineris... Šis jau buvo patyręs spekuliantas. Dar 1956 metais jis spekuliuojo pramoninėmis prekėmis. Nuo sekančių metų jis jau valiutos spekuliantas — profesionalas. Kuklus kirpėjo darbas — tik priedanga, kuri turėjo slėpti jo darbelius

nuo žmonių akių. Savo ryšiais ir nusikalstamos veiklos mastu jis nenusileidžia Reznickams, Jo sandėriai įvairioms spekuliacijoms valiuta ir valiutinėmis vertybėmis siekia apie 5 milijonus rublių. Iš šių machinacijų Kamineris turėjo apie pusę milijono rublių gryno pelno. Kaltinamojoje išvadoje išvardyta apie šimtą Kaminerio nusikaltėliškų sandėrių.

Visa tai leido F. Kamineriu, šiam kuklų atlyginimą gaunanti kirpėjui, plačiai gyventi, lankytis kurortuose. Išvykas į kurortus Kamineris skyrė ne tik poilsui. Jis ten vykdavo ieškoti naujų sėbrų, sudaryti naujų sandėrių. Kartą Palangoje jam pavyko užmezgti ryšius su savo tipo žuvim. Tai buvo Michailas Rabinovičius, atvykęs iš Maskvos. Abu valiutos spekuliantai ilgai tarėsi ir svarstė savo veikimo planą. Patiems dažnai susitikinėti buvo pavojinga. Buvo reikalingos tarpinės grandys — ryšininkai. Ir jie buvo surasti. Auksines monetas, pinigus, brangenybes F. Kamineris įduodavo savo patikėtiniui Maksimui Melamedui. Šis vykdavo į Maskvą ir visą "siuntą" perduodavo ten gyvenančiam Fiodoro Kaminerio broliui Michailui Kaminerui. Pastarasis jau tiesiogiai bendradarbiavo su Michailu Rabinovičium. F. Kamineris supirkinėjo iš Rabinovičiaus dolerius, auksą, platiną, laikrodžius, kailinius paltus, o jam pardavinėjo carines auksines monetas. Nemaža pasidaravo F. Kamineris, padėdamas Rabinovičiui spekuliuoti briliantais. F. Kamineris surado spekuliantus, kuriems Rabinovičius pardavė briliantus, gaudamas už juos 75 tūkstančius ir 44 tūkstančius rublių. Iš kiekvieno šių sandėrių Rabinovičius "uždirbo" po 2-3 tūkstančius rublių. Savaiame suprantama, kad ne už gražias akis Rabinovičiui "dirbo" ir F. Kamineris. O M. Melamedas ir M. Kamineris už tarpininkavimą gaudavo iš jų abiejų.

1960 metų pavasarį F. Kamineris telefonu kalbėjosi su Ryga. Pokalbis buvo gana ilgas. Mat, prieš tai iš Rygos į Vilnių buvo atvykęs Rachmilis Vidris su stambiu amerikinių dolerių paketu. Tada jis iš Kaminerio užsipašė aukštą kainą, ir sandėris neįvyko. Po telefono skambučio sėbrai susitaikė. Vidris vėl atsirado Vilniuje. Šį kartą jis pardavė F. Kamineriu nemažą vertybių, išsiveždamas iš Vilniaus 42,500 rublių. Tačiau Vidrio sandėriai su Vilniaus spekuliantais truko neilgai.

Vieną rudens vakarą jis buvo užtiktas Reznickų na-

me eilinės "operacijos" metu, 80 tūkstančių rublių jis tada dar spėjo įmesti į Z. Zismanovič butą.

Zelda Zismanovič... Ši pavardė skaitytojui jau yra gridėta. Taip, šios užsienio valiutos spekuliantės pavardė buvo ne kartą minima neseniai pasibaigusiame procese dėl piktnaudžiavimų stantant bažnyčia Klaipėdoje.

1959 metų rudenį B. Reznickienės pavedimu Z. Zismanovič atliko nusikalstamą valiutinį sandėrį su Klaipėdos bažnyčios klebonu L. Poviloniu. Iš JAV į Kanadą Zelinkevičiaus vardu jie pervežė tūkstantį dolerių. Už šią operaciją Povilonis gavo riebių kėšnių — 15 tūkstančių rublių, o Zismanovič apdovanojo Reznickienę 3 tūkstančiais rublių. Kam gi buvo reikalinga ši iš pirmo žvilgsnio tokia neaiški operacija? Zelinkevičius, gyventntis Vilniuje, nutarė išvažiuoti į Kanadą. Jo kapšelyje — apvali pinigų suma. Juos reikia išsaugoti ir Kanadoje pasiminti ne mažiau dolerių. Čia ir prireikė kunigų pagalbos. Kad Povilonis palaiko glaudžius ryšius su į užsienį pabėgusiais kunigais, užsienio valiutos spekuliantams buvo žinoma. Su užsienyje esančių kunigų pagalba ir buvo pervesti doleriai iš JAV į Kanadą. O iš to čia pasipelnė tiek Povilonis, tiek Reznickienė ir Zismanovič.

Buvo nusprendusi į nšienį išvykti ir pati Zismanovič. Kad dokumentai būtų sutvarkyti kuo greičiau, ji susituokė su senuku, kuris turėjo leidimą išvykti iš Tarybų Sąjungos. Telsių miesto gyventojai Maselskienei tarpininkaujant, Zismanovič sudarė 80 tūkstančių rublių sandėrį su kunigais. Už šią sumą pinigų Zismanovič sėrs, gyvenančios JAV, vardu buvo pervesta 3.500 dolerių.

Tiesa, Zismanovič išvažiuoti nebespėjo — mirė jos vyras. Bet ryšiai tarp žmonių, kurie, išskyrus pinigus, nieko bendro neturėjo ir neturės, tikrai verti dėmesio.

Valiutos spekuliantai, siekdami savo nesąžiningu būdu įgytą turtą saugoti užsienyje, rado sau bendrininkų į užsienį pabėgusių buržuazinių nacionalistų ir dvasininkų tarpe. Šie tardymo metu išaiškinti ir pasitvirtinę faktai dar kartą parodo tikrąjį ėvasiškijos veidą. Svarbiausias jos dievas — pinigai. Duokit pinigų, tik kuo daugiau, o mes sutinkam eiti į kokius tik norit sandėrius ir su kuo tik norit.

Kaip mirties bijojo išgarsėti spekuliantai užsienio valiuta ir valiutinėmis vertybėmis. Jie nepuotavo restoranuose, nekviėdavo į namus svečių, stengėsi gyven-

ti ramiai ir tyliai. Įvairias tarpusavio rietenas spėsdavo taip pat savitu būdu — jie eidavo pas rabiną. Rabinas ne tik gerai žinojo apie jų tamsius darbus, bet ir buvo vyriausiuoju arbitru. Viso kio plauko dvasininkai vėnodi. Aukso, pinigų garbinimas ir čia būdavo aukščiausias dievas; kuris pinigų turi daugiau — tas teisingas ir geras, o kad dėl to nukentčia liaudis — tai niekis.

Šiandien Vilniuje, Lietuvos TSR Aukščiausiąjame teisme, bylą Nr. 93 pradėdama nagrinėti. Kaltinamųjų suole — B. Reznickienė, A. Reznickas, F. Kamineris, M. Rabinovičius, M. Malemedas, M. Kamineris, R. Vidris ir Z. Zismanovič. Visų jų pečius slegia sunkūs valstybiniai nusikaltimai. Nusikalstama šios valiutininkų grupės apyvarta siekė daugiau kaip 13 milijonų rublių. Šie spekuliantai pardavinėjo užsienio valiutą daugiausia stambiams grobstytojams. Didelė dalis aukso buvo išvežama į užsienį.

Vieni iš šios grupės dalyvių ilgą laiką visiškai nedirbo, kiti dirbo tik dėl akių, kad neatkreiptų į save darbo žmonių dėmesio. Savo nusikalstama, parazitine veikla jie darė nuostolius valstybei. Kaip parazitai, gyvendami iš kitų darbo ir nieko neduodami visuomenei, jie ilgą laiką apiplėšinėjo mūsų liaudį, kiekvieną iš mūsų. Beribis turtėjimas, siekiant apgauti ir įvelti į savo gaują dorus tarybinius žmones, — štai jų pagrindinis gyvenimo tikslas. Kaip piktsčiai jie plėtėsi ant sveiko tarybinės liaudies kūno.

Nelengvai Tarybų valstybė gauna užsienio valiutą. Ji skiriama svarbiausiems mūsų šalies poreikiams: mašinoms, įrengimams užsienyje pirkti. Tikri liaudies priešai yra todėl tie spekuliantai, kurie pasipelnymo tikslais tą valiutą išvagia ir iššvaisto. Supirkę valiutą už brangenybes, jie stengiasi ją išgabenti iš mūsų šalies. Savo pasipelnymo, pralobimo tikslais jie apiplėšia mūsų valstybę, apvagia ir sukiaša į urvus arba išgabena svetur mūsų liaudies turtą. Tuo jie padaro didžiulę žalą šaliai, liaudžiai, kiekvienam tarybiniam žmogui.

Tačiau jų šlykščioms machinacijoms atėjo galas. Tarybiniai žmonės su didžiuoju pasipiktinimu smerkia spekuliantus — valiutininkus.

P. Jankauskas

Amerikiečiai gauna didesnes teises Pietiniame Vietname tvarkyti militarinius reikalus. Jie žiūrės, kad vietiniai atkakliau kovotų prieš liaudies partizanus.

McGill Universiteto Profesorių Įspėjimas

(Praėjusių metų gruodžio 13 dieną 50 McGill universiteto Montreale profesorių pasiuntė laišką Kanados premjerui J. Diefenbakeriui. Pasirašiusiųjų tarpe yra vienas direktorius, keletas fakultetų pirmininkų, profesoriai, profesoriai padėjėjai ir dėstytojai. Manome, kad bus svarbu ir LB skaitytojams susipažinti su jų laišku. — Red.)

—o—
Gerbiamasis:

Nors jūs nekartą esate pareiškę, kad jūs ir Kanados vyriausybė trokšta Kanados žmonėms taikos, mes, žemiau pasirašiusieji, manome, kad keletas dalykų, kuriuos jūsų vyriausybė atlieka, prisideda tiesioginiai ir netiesioginiai prie sudarymo jėgų — socialinių, militarinių ir diplomatinė — kurios stumia mus ne prie taikos, bet prie karo. Specifiškai:

1. Mes apgailestaujame, kad jūsų vyriausybė vykdo civilinio apsigynimo programą, kadangi ji neigia pavojų, kurį sudaro nuklinis karas, uždedama per didelį užtikrinimą sėkmingumo įspėjimo sistemos, slėptuvių nuo kritulių ir kitų priemonių, kurios būtų patetiškai neefektingos atsitikime pilno nuklinio užpuolimo. Prie to, jūs, ministrų pirmininke, sakėte, kategoriškai, kad didžiama Kanados žmonių galėtų išlikti gyvi nukliniame kare; bet jūs nepaminėjote, kad toks apskaičiavimas yra labai spekuliatyvus, ir kad nuklinis karas galėtų išnaukinti visą žmoniją. Mes manome, kad civilinio apsigynimo politiką drąsina apsiraminimą, kas liečia Kanados sugebėjimą išsiviešinti ir apsiginti, ir isteriją, kas liečia problemas, kurias stato komunistų jėgos. Kartu suėjus, civilinio apsigynimo programa skiepija kanadiečiuose norą žiūrėti į karą kaip į praktišką priemonę spręsti tarptautinius ginčus, ir todėl turi būti pasmerкта.

2. Prie to, mus maišo jūsų politikos dviveidiškumas, kas liečia ginklavimą Kanados jėgų nukliniais ginklais. Iš vienos pusės, mes tikime, kad išpietimas taip vadina „Nuklinio Klubo“ negali pasitarnauti nei taikai, nei mūsų saugumui. Tuo metu, kai mes nuoširdžiai užgirame jūsų vyriausybės nutarimą remti pastarąjį Švedijos pasiūlymą Jungtinėse Tautose, kad būtų tiriamos galimybės sudaryti Nuklininį Klubą, mes taip pat apgailestaujame, kad Kanada,

kaip NATO šalis, nepasipriešino Amerikos vyriausybės pastangoms prikalbėti NATO nares priimti nuklinius ginklus.

3. Mes taipgi priešingi jūsų vyriausybės iškreiptam perstatymui klausimų ryšium su ginču dėl Berlyno. Jūsų pabrėžimas, kurį jūs, sekdamas kitus, uždėjote ant Vakarinio Berlyno ir Vakarinių jėgų laisvės susisiekti su tuo miestu, užtemdė Rytų Vokietijos interesus, kurie, kaip rodo realistinis padėties įvertinimas, turės būti paimti domėn bet kokios kam nors vertosė derybos. Mes sakome, kad stoka nuoširdumo šiuose svarbiame reikale nepažada tarptautiniam susipratimui.

Mums darosi sunku remti vyriausybę, kuri veda tokią politiką, kuri yra kritikuojama viršų. Todėl mes, ponas ministrų pirmininke, rekomenduojame sekančius dalykus jūsų vyriausybės tuojautiniam apsvaistymui:

1. Kad Kanados žmonėms būtų duoti teisingi ir specifiški faktai apie galimus efektus nuklinio karo ir apie vertę įspėjimo sistemų, slėptuvių nuo nuklinių kritulių ir kitų civilinio apsigynimo aparatų.

2. Kad Kanados vyriausybė atsiskaitytų priimti, įsigyti, turėti, pasigaminti, pasidėti ar pasiskolinti bet kokius nuklinius ginklus dėl savo ginkluotų jėgų ar bet kokių ginkluotų jėgų, pastatytų Kanados teritorijoje, kad Kanados vyriausybė duotų žinoti apie savo atsiskaitymą; ir kad ji viešai priešintųsi pastangoms bet kurių savo sąjungininkų siekti išplėtimo Nuklinio Klubo, nežiūrint kokius pretekstus duotų.

3. Kad Kanados vyriausybė pozityviai prisidėtų prie Berlyno problemos išsprendimo ragindama visas jėgas spręsti klausimą atsivėlgiant į tikrus reikalus; arba, mažiausia, kad Kanada susilaikytų nuo militarinių grumojimų, kurie, kadangi Kanada neliečiama tiesioginiai Berlyno ginčuose, yra visai liuosnoriški; ir kad ji susilaikytų nuo didelio didinimo militarinių išlaidų, kuriuos savaime yra karinis reiškinys ir persankstytvas.

Mes sudėjome šį viešą laišką, kurio kopijos bus pasiųstos į vadovaujančius Kanados laikraščius, tikslu tuoti žinoti nuomones eilės privatiškų kanadiečių klausimais didelės svarbos. Mes pasiliekaime Jus gerbia,

(Pasirašo): Rosemary Eakins, Mary Stevenson, Louis Dudek, Dorothy R. Freeman, Alec Lucas, Paul Nash, Chris. Heppner, Eigil Pedersen, Mathilde Syme, Gordon McElroy, Irving Borwick, R. S. Bigelow, A. E. Malock, W. E. Sackston, Ralph S. Walker, Bernard Spolsky, John Gary Campbell, Reginald Edwards, J. A. Steele, C. R. P. May, Bertha Meyer, H. G. Dion, H. S. Reiss, F. S. Howes, V. R. Block, G. W. Farnell, W. T. Booth, T. Pavlasek, V. N. Litwinowicz, R. P. Comsa, M. A. Th. Renault, P. R. Wallace, N. Deschamps, M. Schiff, F. Dorenlot, S. Kadhana, H. Ch. Jones, C. D. Gordon, D. G. Wallace, E. Marie Spence, J. N. Westwood, A. Schacter, J. Arthur Boorman, Jean Lesperance, H. H. Walsh, H. E. Rosenborough, Donald D. Eavans, Jacques Beaubien, J. C. Kirby, R. B. Rutland.

Lietuviškomis Temomis

Pastebėjau, kad „vadotojų“ komitetas, su Dr. Trimaku, Juozu Audėnu ir Jonu Stiklorium priešakyje, didelį protestą kelia, kad teismas Vilniuje nubaudė „bažnyčios statytojus“.

Prie ko žmonės dasikasė! Net ir sukčius užstoja. Tegul jie yra jų dvasios žmonės, bet visgi keista, kad jie taip karštai užstoja juos.

Sukčiai, kyšininkai, vagiliai baudžiami visur, juo labiau tokioje šalyje, kur labiausiai tokie elementai nepasidaujami.

Pažai labai klysta, jeigu jie mano, kad jie susilauks simpatijos visuomenėje gindami spekuliantus.

Iš „veikanių“ spaudos sužinome, kad jie galu gale susitarė ir paskyrė „Nepriklausomos Lietuvos konsulu Kanadoje“ montrealietį J. Žmuidziną.

Girdi, jis, „būdamas atsakingose Konsulo pareigose, pasitarnaus ne tiktai Kanadoje gyvenantiems lietuviams, reikalingiems konsularinės pagalbos, bet ir Lietuvos laisvės reikalams“.

Koks iš jo „konsulas“ bus, visiems aišku. Keista, kaip žmogus nesigėdija būti paskirtu tokiai vietai. Rodos ir maži vaikai turėtų žinoti, kad konsulus skiria valstybės valdžia. Gi tos valdžios ir tos valstybės, kurią jis atstovaus, seniai nėra. Dabar yra Tarybų Lietuva ir jokių reikalų su tuo „konsulu“ neturi ir neturės.

Edvardas Šulaitis griasi, kad Čikagą per Lenkiją pasiekusi viena moteris. Bet ji savo pavadė neskelbianti. Ir ko jai bijoti Čikagoje? Juk Lietuvos autoritetai jos nebepasieks.

Galime tikėtis, kad veiksnių spauda jos vardu paskelbs visokių prasimanymų. Tokiais atsitikimais jiems gera proga rašyti, ką tik nori.

Iš Čikagos į Vilnių išskridusi T. Leonienė aplankyti sergancios motinos.

Leonai, kaip žinia, anais

metais kreipėsi pas Chruščiovą dėl savo vaikų. Po kiek laiko jų vaikai atvyko į Čikagą. Sakoma, kad Chruščiovas asmeniškai padėjęs Leonų vaikams išvykti iš Lietuvos.

M. Krupavičius per Tėviškės Žiburius įrodinėja, kad lietuviai gelbėjo žydus nuo nacių. Jis tuomi nori atremti Kanados spaudoje pasirodžiusius žydų kaltinimus lietuviams.

Niekas neiginėja, kad buvo nemažai tokių, kurie padėjo persekiojamiems žydams. Niekas ir nekaltina visų Lietuvos žmonių. Bet taip pat yra faktas, kad daug lietuvių aktyviai padėjo naciams naikinti Lietuvos žydus. Daugelio tokių pavardės įtrauktos į knygas, aprašančias nacių ir jų sėbrų siautėjimą Lietuvoje.

Apie Greitą Nertautėjimą

Narimantas Noragas

Klevelande išeinanti smetonininkų „Dirva“ š.m. sausio 29 d. išspausdino graudų editorialą apie spartų emigracinio lietuvių jaunimo amerikonišumą ir tuo pačiu nutautėjimą. Girdi, „juos per daug didele jėga traukia šio krašto gyvenimas, ir mes nepajėgiame jų išlaikyti prie lietuviško saito“.

Traukti, tai traukia, bet kaip išaiškinti faktą, kad amerikonišumas daug didesniais tempais vyksta naujųjų ateivių tarpe, negu senosios emigracijoje? Kaip išaiškinti faktą, kad Amerikoje galima užtikti šeimų, kuriuos niekada Lietuvos nematė, bet savo tarpe susikalba lietuvių kalba, kai tuo tarpu naujųjų ateivių šeimos vos prieš 16 metų pasitraukė iš Lietuvos ir vos prieš 10 metų pasiekė šio kontinento krantus, o daugelis jų savo tarpe jau vartoja anglų kalbą? Pasitaiko tiesiog paradoksalių atvejų. Tėvai dar neišmoko anglų kalbos, gi vaikai užmiršo lietuvių kal-

bą, ir vieni su antrais nesuskalba... .

Atsakymai į klausimą, kodėl naujoji ateivija amerikonišėja sparčiau, negu senoji, gali būti įvairūs. Atsiranda „socialogų“, kurie aiškina maždaug šitaip: senoji emigracija nepasižymėjo išsilavinimu, jai buvo sunku pasisavinti anglų kalbą, ir todėl ji bent šeimyniniame gyvenime išlaikė savo gimtąją kalbą; gi naujoji ateivija prasilavinusi daugiau, anglų kalbos pasisavinimas jai nesuaro didelio sunkumo, ir todėl ji amerikonišėja spartesniais tempais.

Bet šis aiškinimas neišlaiko kritikos, nes priklausymas kokiai etninei grupei, jautimasis jos nariu, vartojimas jos kalbos ir tradicijų, nelaikytinas vien tik iracionaliu reiškiniu, saistomu asmens nesugebėjimo atsiriboti nuo tos grupės. Tai daugiau ar mažiau sąmoningas apsisprendimas būti tuo, kuo žmogus nori būti.

Kad taip yra, liudija daugelis pavyzdžių iš intelektualų gyvenimo. Reliatyvumo teorijos kūrėjas prof. Albertas Einšteinas, nors formaliai buvo priėmęs JAV piliečių, bet niekada nesijautė amerikiečiu ir labai įsižeisdavu, jeigu jį kas tokiu palaikydavo. Panašus atvejis liečia, berods, ir garsų vokiečių rašytoją Tomą Maną. Neseniai spaudoje teko skaityti straipsnį apie kožkokį prancūzų tapytoją, kuris po dvidešimties metų gyvenimo Amerikoje jautėsi toks pat prancūzas, koks buvo prieš emigraciją... .

Taigi, ne išsilavinimas stumia naująją lietuvių ateiviją į spartų amerikonišumą, o kas kita. Tuo kuo kitu aš norėčiau pavadinti buržuazinį beprincipingumą, kuris būdingas žymiai naujosios lietuvių ateivijos daliai, gi ypač vadovaujantiems jos sluoksnams. Juk tai daugumoje buvę Smetonos laikų valdininkai, kunigai, verslininkai, na, ir šiaip griežčiau neapbrėžta smulkioji miesčionija, pripratusi taikstyti prie aplinkybių, lankstyti galin-gesniems ir panieką rodyti silpnesniems už save. Kol lietuviškumas jiems buvo naudingas, tol jie dėjosi dideliais Lietuvos patriotais. Bet emigracijoje... . Emigracijoje lietuviškumo išlaikymas nieko nežada. Tai kam jo reikia? Juo greičiau suamerikonėsime, tuo geriau.

Štai, kadėl daugelyje naujųjų ateivių anglų kalba išstumia gimtąją kalbą. O be to, dar ir valdižos gudriai panaudotas paskatinimas: juo geresnis amerikietis, tuo geresnis lietuvis, lenkas, rusas ar vokiečiai... .

Nebežintu, kaip šitokią (Pabaiga ant 12 pusl.)

Montrealo žinios

Trumpai apie viską

Henris Šiuplevičius atostogų išvažiavo į Portą Riką. Malvina Mačionienė į JAV, į dėdės laidotuves. Grįždama mano aplankyti draugus ir drauges Windsore.

—o—

Torontietis Denis Strimas su šeima lankėsi Montreale pas savo motiną M. Tamašauskiene, kuri turėjo antrą operaciją.

—o—

P. B. Batho (Barzdenytė) susilaukė sūnelio.

—o—

Dominion Skvėru eidami ne visi žino, kad tenai 18-tame šimtmečiuje buvo didelės kapinės. Pradžioje 19-to šimtmečio buvo uždrausta laidoti, o 1872 metais buvo duotas dabartinis vardas, prāvestos gatvės ir pradėta statyti namus.

Miesto valdyba svarsto Dominion vardą pakeisti tokiu, kuris atitiktų vietos padėčiai. Taipgi pakeisiamus vardus ir daugelio gatvių. Pavyzdžiui, 1875 metais buvo duotas vardas Windsoro gatvei pagerbiant Anglijos karaliaus šeimą, o 1845 metais pagerbiant premjerą Robert Peel buvo pavadinta jo vardu viena gatvė Montreale. O Bleury ir Park gatvės iki 1800 buvę St. Peter st.

Montreale pradeda reikštis nepasitenkinimas provincialiais rinkimų įstatymais, kurie veikia nuo 1853 metų.

Montreal Star nurodo, kad 100,000 montrealiečių atstovauja 1 atstovas, kai fermerių distriktuose vienas atstovauja tik 20,000. Pagal fermerių distriktus, šiandien Montreale turėtų atstovauti 31 atstovas, o ne 17.

—o—

Pavasarij Montrealo simfonijos orkestras vyks į Tarybų Sąjungą koncertuoti. Tai bus atsilyginimas raudonarmiečių dainininkams ir šokiams, kurie lankėsi Kanadoje.

—o—

Kadangi Montrealo taksijų vairuotojų tarpe yra tokių, kurie kalba tik viena kalba, tai įvyksta nesusipratimų, dėl kurių net ir į teismus einama.

Sakoma, kad nuo dabar, imant laisnius, vairuotojai turės mokėti abi kalbas, anglų ir francūzų.

—o—

Praėjusiais metais Montrealui policijos išlaidos kainavo \$17 960.182.

Šiais metais būsiančios dar didesnės išlaidos. Auggant nusikaltimams, reikia daugiau ir policijos.

B. K.

DOVANU SIUNTINIAI I TARYBU SAJUNGA IR KITUS TARYBINIUS KRASTUS

Su malonumu pranešame, kad PAGERINOME MAISTO, TEKSTILES ir VAISTU bei kitu dalykų persiuntimą

Prašykite mūsų naujo kainoraščio ir informacijų pas

Montrealo Atstovą

Mr. Manfred Kory

Mūsų kainos žemiausios Kanadoje ir JAV.

JOS GALITE PILNAI pasitikėti Kanados didžiausia ir labiausiai prityrusia dovanu siuntinių persiuntimo firma

International Gift Parcel Service

1126 SHERBROOKE ST. W. — Tel.: VI. 4-4860
Montreal 2, P. Q., Canada

WINDSOR

DRY CLEANERS & DYERS CO. LTD.

Valome visokius drabužius, gardinas, blankietus, lovų uždangalus, karpetus, chesterfieldus ir bile ką, kas tik yra Jūsų namuose.

Windsor yra viena iš vėliausių ir moderniausių Dry Cleaning šapų Montreale. Turime naujai įrengtą moderniausią STORAGE. Greitas patarnavimas. 20 metų patyrimas garantuoja darbą.

Savininkai:

A. Keršys, P. Petrulis, P. Keršulis, A. Greibus
1205 CHURCH AVE. P.O. 8-6679
VERDUN, QUE.

Kas Kaip Remia Liaudies Balsą

P. Gavenas, Courtland, Ont., prisiuntė naują prenumeratą, užrašytą F. Gurklio į Lietuvą.

L. Bekešienė, Rochester, N. Y., prisiuntė atnaujintų prenumeratų ir nuo F. M. 50 c. aukų.

B. Kvietinskas, Montreal, prisiuntė atnaujintų prenumeratų, mirusių prisiminimų paskelbti ir \$3.00 surinktų aukų. Aukojo: T. Morkevich \$2.00 ir Onutė \$1.00.

M. Vidrukas, Winnipeg, prisiuntė atnaujintų prenumeratų ir \$3.00 surinktų aukų. Aukojo: A. Malala, W. Steponavičius ir Jonas Savickas po \$1.00.

K. Rimkienė, nuoširdžiai LB budavotoja bei energingiausiaji čekigiečių vadininkė, prisiuntė nuo Čikagos vadininkų jų kolektyviai laimėtą vaizus laimėjimą \$10.

V. Cheponis, Wabawden, Man., užrašė naują prenumeratą į Lietuvą ir paaukojo LB paramai 50 c.

J. Tunyla, Glasgow, Škotija, yra gavęs dėl Liaudies Balso paramos 7 svarus ir 5 šilingus aukų. Aukojo: Bells-hill L. D. Draugija 5 svarus; V. Aleksa, P. Miller, J. Papi-liauskas ir J. Bernotas po 10 šilingų; A. Jarusevičius 5 šilingus. Aukų rinkime ir prenumeratų atnaujinime gražiai pasidarbavo apat J. Tunylos ir J. Virbiaskas.

J. Svirplienė, Windsor, Ont., prisiuntė paskelbti užuojautą.

Patys atsinaujindami prenumeratas paaukojo:

B. Yarmolinski, Montreal, \$1.00;

G. Žebrys, New Westminster, B. C., \$1.00;

N. Ivanauskienė, Hamilton, Ont., \$1.00;

Annie Mauza, Brooks, Alta., \$1.00.

Visiems už pasidarbavimą ir aukas širdingai ačiū.

Administracija

SAICON. — Pietų Vietnamo žinių agentūros pranešė, kad į Pietų Vietnamą dar atvyko 300 JAV kareivių. Atvyko jie laivu Core ir kartu atsivežė 21 kanadoje gaminatą U-1A markės lėktuvą.

Minime vieny metų liūdną sukaktį nuo mirties

Kazimiero Martinkaus

Mirusio vasario 18 dieną, 1961 metais

Ilgesio metai prabėgo netekus savo mylimo ir mus mylėjusio gyvenimo draugo ir šeimos globėjo.

Žmona Eleanora
Podukra Linda

Montreal, Que.

Su liūdėsiu širdyse minime dviejų metų sukaktį nuo mirties mūsų neužmirštamai gero draugo

Jono Turutos

Mirusio vasario 18 d. 1960 metais

Mes prieš pusšimtį metų pradėjome su Tavimi Lietuvoje kaimynystės pažintį, o čia Kanadoje nenutrūkstamą mūsų draugystę.

Mes liūdime Tavęs, Drauge, ir tęsiame kartu su Tavim pradėtą gyvenimo kelią į šviesesnę ateitį darbo žmonėms.

B. Kvietinskas
J. Rutelionis

Montreal, Kanada.

NORI SUSIJUNGTI SU ISPANIJA

MADRIDAS. — Sakoma, kad Portugalijos diktatorius Salazaras siūlo Ispanijos diktatoriui Portugalijos ir Ispanijos susijungimą į vieną valstybę — federaciją.

Girdi, sujungus abi valstybes būsia lengviau atsilai-kyti prieš kolonijas, kurios vis aukščiau kelia galvas.

Specialistai Drabužių Dažytojai

Jos. Petrera & Geo. Marks

199 A CHEMIN CHAMBLY RD.
LONGUEUIL, QUE.

Montreale ir apylinkėse paimame ir pristatome į namus. Darbą garantuojame savo 30 metų patyrimu.

Telefonas OR. 4-7578

Juo Arčiau "Dangaus" Tuo Labiau Bijo Mirti

N. AUKSTUOLIS

"Sūdna diena" jau praėjo, tad be jokių kinkų drebėjimų galime pakalbėti apie tai. Svarbu ne tas, kad nieko baisaus neįvyko, o tas, kad visi tie, kurie karščiausiai tikėjo į "dangų", labiausiai bijojo, kad gali būti galas viskam. Ir kaip pasirodo, tai tokių bailių būta nemažai.

Pirmiausia, kodėl gi tie astrologai ir kitoki "pranašai" buvo numatę jei ne pasaulio pabaigą, tai ką nors labai baisaus? Tikrenybėje, tai nieko ypatinga nebuvo. Viskas, kas įvyko, tai mėnulis, Žemė, saulė, Jupiteris ir kitos planetos buvo išsilygiavusios į vieną liniją. Astrologai, kurie pranašauja žmonėms laimę ar nelaimę pagal žvaigždes, įsivaizdavo, kad toks dangaus kūnų išsidėstymas gali iššaukti katastrofą. Daugiausia tikinčiųjų į tokius astrologinius pranašus yra indų tarpe, nors jų netrūksta ir Kanadoje ir kitur. Didlapuose dažnai matyti astrologiniai žmonių laimės ar nelaimės spėjimai pagal tai, kokią dieną žmogus gimęs, tai yra, kokiame dangaus ženkle.

Daugiausia šiems pranašams tikinčių matyti buvo Azijoje. Ypač Indijoje. Tie pranašai išpūso milijonus indų, kad jie būtų pasirenę. Vieni todėl puolėsi melstis, kiti bėgo į uges nautis. Buvo net tokių, kurie stovėjo vandenyje ir laukė tos valandos, nes jie tikėjo, kad stovint "šventos" upės vandenyje bus galima išvengti katastrofos.

Daugelis žmonių Indijoje, Nepalyje ir kitose Azijos šalyse buvo tikrai išsigandę, kad kas nors baisaus atsitiks. Tie, kurie meldėsi, pyko ant tų, kurie nesime'džia. Jie sakė, kad jie meldžiasi už save ir visus kitus. Jie įsivaizdavo, kad burbėjimas kokių tai maldų gali išgelbėti pasaulį nuo gamtinės katastrofos.

Vieni meldėsi, kiti deino maistą, sviestą šventose ugnyse, kad atitolinus katastrofą. New Delhi mieste, Indijoje, vaisių ir daržovių krautuvės ir marketai buvo uždaryti. Tokiu reikiniu buvo ir kituose miestuose.

Nekurie pardavėjai dalijo maistą veltui navargėliams, tikėdami, kad tuomi atitolins katastrofą. Tūkstančiai žmonių paleido naktį palapinėse, nors buvo gana šalta.

"Šventame" mieste — Benares pilgrimai puolėsi mau-

dytis Ganges vandenyje, o šventyklose — kunigai pylė vandenį ant statulų.

Keisčiausia buvo tas, kad Burmos premjeras U Nu irgi pasidavė tiems pranašams. Jis paleido 602 gyvulių į laisvę gelbėdamas jų gyvybę.

Kaip prenešė Associated Press, Bengkoke, Tailandė, buvo pardavinėjami akmenys iš "erdvės", kurie turėjo galią apsaugoti žmones nuo astronominių pavojų.

Net ir Londone, Anglijoje, buvo tokių, kurie laukė pasaulio pabaigos. Jie buvo pasirengę lipti į savo dvasinės galios centrą — 2,633 pėdų kalną šiauriniame Lancashire. Esą 1.000 narių astrologų draugijoje, kurie karštai tikėjo į pasaulio galą.

Atrodytų, kad dabar, tiems pranašams taip negražiai suklydus, žmonės turėtų mesti juos. Bet matyti, kad tie melagiai išsimeluos. Tik tai Indijoje, Jaipure, pulkas moterų vos nenulinciuo 4 pranašų už bauginimą žmonių. Jie, tačiau, spėjo pabėgti nuo moterų.

Ne vien astrologai bauginą žmones pasaulio pabaiga. Jehovininkai kartas nuo kar-

to paskelbia, kad jau bus pasaulio pabaiga, bet vis nieko neįvyksta. Katalikai ir kiti religininkai irgi skelbia "sūdna dieną". Ateisiąs koks tai Kristus ir padarysiąs galą senam pasauliui. Po to žmonės laimingai gyvenią ir niekad nebemirsią.

Ką gi mokslas sako apie pasaulio galą? Astronomai sako, kad bilijonų metų bėgyje įvyks pasikeitimas mūsų saulės sistemoje. Saulė pamažu aušta. Su laiku ji ataus. Aišku, Žemė tada sušals, kaip ir tos planetos, kurios dabar yra atšalusios, kadangi jos taip toli nuo saulės, kad labai mažai šilumos gauna. Bet tas įvykis už bilijonų metų. Mums nėra reikalo rūpintis.

Mūsų Žemę nuolat atakuoja meteorai, bet jie labai maži, kad sudarytų pavojų. Jei kartais nupuola didesnis gabalas, tai jis tik išmuša duobę.

Didesni dangaus kūnai laikosi savo orbitų ir jie nesudaro pavojaus.

Žmogui didžiausias pavojus yra iš jo paties produkto. Jeigu žmogus ant tiek sukvailėtų politiniai, kad griebtųsi atominio karo, tai tuomet būtų tikrai katastrofa. Bet visuoženė per visą pasaulį veda kovą prieš tai. Turėkime viltį, kad pavyks sulaukyti rankas tų, kurie gelbėdami savo galią ir turtus nesulaukė tų nuo panaudojimo nuklinių bombų.

Kain Biznis Žmones Nuodiija Europoje

Kapitalistinio pasaulio gyventojų mityboje pastaruoju metu stebimi labai žiaurūs reiškiniai. Vienas įžymus austrų gydytojas šitaip išsireiškė: "Biznis baigia iš žmonių paveržti sveiką maistą". Į kasdieninį žmogaus mitybos racioną vis plačiau įmaišomi visokie emulgatoriai, "rūgštintojai", saldintojai", dažai ir kitos cheminės medžiagos, dėl kurių neretai žmonės masiškai apsinuodija. Pažangių medicinos darbuotojų iniciatyva neseniai Feldeno mieste, Austrijoje, buvo sukviesta net tarptautinė konferencija gyventojams nuo "visuotinio mitybos cheminimo" ginti. Konferencijos dalyviai pažymėjo, kad Vakarų Europos gyventojų mityboje pastaruoju metu vartojamos net 800 pavadinimų "cheminės priemonės", be to, 1.300 rūšių priedų. Visa tai kenkia gyventojų mitybai, sukelia įvairius apsinuodijimus, vidaus ligas. Pavyzdžiui, neseniai Olandijoje vienos firmos pagamintas margarinas su cheminio emulgatoriaus priemaišomis sukėlė 100.000 susirgimų. To paties cheminio

produkto priemaišos prieš trejus metus Vakarų Vokietijoje sukėlė 200.000 susirgimų.

Pastaruoju metu Vakarų Vokietijoje mėsos pramonėje imta plačiai vartoti nitrito dažus, kurie gražiai raudonai nudažo dešrą, konservus ir kitus mėsinius produktus. Deja, ši "komercinė naujovė" per trumpą laiką apnuodijo 5.000 gyventojų, kurių daugelis mirė.

Vakarų Vokietijoje daržų, sodų apsaugai iki šiol plačiai naudojamas nuodingas arsenas. Mokslininkai nustatė, kad daugelis vaisių užnuodyti arsenu.

Didelis dėmesys atkreiptas į masišką galvijų nuodijimą švinu. Daugelyje Vakarų valstybių ganyklos yra šalia stambiųjų magistralių. Tokiose vietovėse nusėda daug švino. Pavyzdžiui, Šveicarijos magistralėse per metus iš sudegamo benzino ore nusėda 280 tonų švino. Šalia magistralių besiganančių galvijų piene rasta švino. Tyrimai parodė, kad chroniški apsinuodijimai švinu labai paplitę galvijų tarpe. Tačiau nesimama jokių priemonių ap-

saugoti gyventojams nuo apnuodytų gyvulių mėsos.

Konferencijos dalyviai pažymėjo, kad toks gausus cheminių priemaišų buvimas maiste sukelia masiškus gyventojų apsinuodijimus, ypač tulžies pūslės, kraujo, skrandžio, žarnų susirgimus, taip pat ir palinkimą susirgti vėžiu.

(Mokslas ir Gyvenimas)

Laiškas iš Lietuvos Liaudies Balsui

Gerbiama Redakcija,

Neapsakomai džiaugiuosi gaudama Jūsų savaitinį laikraštį "Liaudies Balsas". Už ką esu labai dėkinga mielažam mano giminaičiui Antanui Gukui. Šitą dovaną nepaprastai branginu. Laikraštis labai turtingas ir įdomus; jame visos politinės aktualijos, aprašymai apie man brangius Kanados lietuvius, jų gyvenimas ir siekiai, ir net humoras — juokas, kaip Jūs pavadinote "Sympsenos".

Škaitau su meile kiekvieną žodelį, kiekvieną numerį — nieko nepraleidžiu. Labai noriu turėti visus laikraščio numerius; drebu, kad nepražūtų, dėl to noriu patikslinti mano adresą.

Reiškiu pagarbą,

J. Jusaitytė

Tarybų Sąjunga Išleido Paversą

WASHINGTON. — Tarybų Sąjunga išleido iš kalėjimo ir leido grįžti į Jungtines Valstijas U-2 pilotą Francis Gary Powers, kurs buvo įkalintas už šnipinėjimą. Tarybų Sąjungos vyriausybė sako, kad tas buvo padaryta tikslu sušvelninti abiejų šalių santykius.

Jungtinės Valstijos, iš savo pusės, paluosavo pulkininką R. I. Abelį, kurs buvo nuteistas 30 metų už šnipinėjimą.

Tuo pat laiku Rytų Vokietija paleido amerikietį studentą, kuris buvo įkalintas už šnipinėjimą.

Powers iškalėjo Tarybų Sąjungoje 18 mėnesių. Dabar žvalgybos pareigūnai ruošiasi klausinėti jį, kaip jis su U-2 buvo numuštas Tarybų Sąjungoje.

Sako Ruošiasi Invazijai

NEW YORK. — Jungtinių Tautų generalinėj asamblėjoj TSRS delegatas Valerian A. Zorin tvirtino, kad Jungtinės Valstijos ruošiasi antrai invazijai į Kubą. Šį kartą puolimas prasidės iš Guantanamo bazės, jis sakė.

Dėl Siuntinių į Tarybų Lietuvą

ir kitas Tarybų Sąjungos Respublikas

UKRAINSKA KNYHA

Priimam persiuntimui gatavai sudarytus siuntinius tik iš naujų drabužių, medžiagos, avalynės, medikamentų, maisto ir kitko.

Suteikia Patogiausį ir Greičiausį Patarnavimą Muitas ir kitos persiuntimo išlaidos apmokamos per mūsų firmą ir gavėjui nieko neberekia primokėti.

Ukrainska Knyha centras ir skyriai randasi:

TORONTE: — 962 Bloor St. W.

WINNIPEG: — 613 Selkirk Ave.

EDMONTONE: — 10803 — 95 St.

VANKUVERYJE: — 2643 E. Hastings St.

Toronto skyriuje ir centrinėje raštinėje turime gerą pasirinkimą įvairių medžiagų, drabužių, avalynės bei odos dėl siuntinių.

Toronto skyrius ir centrinė raštinė atdara kas dieną nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais ir pirmadieniais uždaryta. Rašant mums laiškus, prašome rašyti anglų kalba.

Centrinė raštinė:

Ukrainska Knyha

962 BLOOR ST. W. — TORONTO 4, ONT.

Telefonas: L.E. 4-7551

L. BAKUTIS

Per Liepsnojančią Žemę

(Tąsa)

Prisikloję ant žemės alkšnių šakų, ant jų patiesę palapines, partizanai krito lyg į minkščiausią patalą.

Saulėi tekant, šileikį nepaprastai suėmė miegas. Akys pačios merkiiasi, ir gana. Norėdamas nuvaikyti miegus, jis sumanė užtraukti dėmą.

Išsiėmęs iš kuprinės guminę tabokinę, dar Maskvoje pripildyta "Javos" tabako, šileikis prisikimšo odą pypkę ir pradėjo pamazū papasėti. Aplinkui pasklido puikus tabako aromatas, kuris bausiai nepatiko uodams. Jie spruko kaip galima toliau nuo "Javos" dėmų.

Patraukęs keletą kartų partizanas pypkę užspandė. Atsarga gėdos nedaro, peilia kūr dar, be uodų, šis kvapas gali pasiekti.

Saulė nuplieskė apraudojusią žemę. Iš jos gelmiu ėmė kilti rūkas. Vasaros rytas, nors ir žadantis gražią dieną, vis dėlto buvo šaltokas. Pavėsyje nespėję išdžiūti drabužiai atvėso, nuovargio ir drėgmės drėbulys smelkėsi į visą kūną.

Šileikis atsistojo ir ėmė aplinkui trypinėti. Jo rankos nė minutei nepaleido trylikašvio mauzerio. Saulėi dar labiau palypėjus į viršų, tolumoje pasigirdo automašinių užimas, supoškėjo vienas, kitas šūvis.

"Nejaugi nevidonai spėjo mus suosti? — galvojo Ealys. — O gal šiaip sau kas pyškina? Juk karo metu ginklas prieinamas kiekvienam piemeniui".

Šūviai ėmė dažnėti. "Reikia pakelti draugus", — nusprendė šileikis ir pradėjo žadinti partizanus.

— Turime būti atsargūs. Ką gali žinoti, gal kuris iš tų senių, kuriuos išbaidė Kimsa, pranešė policijai, — pasakė jis.

— O gal mūsiškius užklupo? — sunerimo Goštautas.

Triukšmas artėjo. Tarp šūvių buvo girdėti ir šunys lojant.

— Užimkite pozicijas ir laukite komandos! — įsakė komisaras Dudlauskas ir paėmė su paruoštu automatu atsiguolę priešakyje.

Netrukus pasigirdo sausių šakų traškėjimas, vokiškų komandų nuotrupos. Buvo aišku — tai pirmasis susidūrimas su okupantais.

Dudlauskas neramiai peržvelgė kovotojus. "Ar nepabūgs, nepasimes kritišku momentu?" — jo galvoje švystelėjo mintis.

Visų veidai buvo rūsūs.

Šalia kiekvieno gulėjo po keletą granatų. Laukė tik komandos.

Komisaras delsė. Fašistų žingsniai dundėjo visai netoli. Hitlerininkai garsiai kalbėjosi, matyt, nenujautė, kad visai čia pat partizanų esama.

Šakos prasiskleidė, ir pasirodė hitlerininkas. Užpakalyje jo šmėkštelėjo kitas, trečiasis.

— Ugnis! — nuaidėjo Dudlausko komanda.

Sutratėjo automatai, sububijo granatos, nuskardeno sužeistų hitlerininkų riksmas. Panikos apimti, užpuolikai galvotrūkiškai nūrė iš krūmelių. Paliko net ir klaidingai vaitojančius sužeistuosius.

Fašistai atsitraukė ir nutilo. Tačiau buvo aišku, kad tai dar ne viskas, kad priešas ruošiasi naujai atakai.

— Visi gyvi? — pusbalsiu paklausė Dudlauskas.

— Visi, — atsiliepė Goštautas.

— Nieko netgi nesužeidė, — pridūrė Kimsa.

— Gerokai drožėm rupūžėms, — trindamas delnus, džiaugėsi Goštautas.

— Žinos jie, kaip reikia "kurti" naująją Europą. Per akis bus jiems ir senosios, — nūrėjo Dudlauskas.

Okupantai tylėjo pernelyg jau ilgai. Tyla nieko gero nežadėjo. Partizanai nutarė nebestoti į atvirą kovą, o organizuoti pasitrauktį į mišką.

— Tu, šileiki, paklisi ten į kalvelę ir, užsiglaudes kur nors, atitrauksi priešą dėmesį. Mes tuo metu mėginsime pasprukti, — įsakė Dudlauskas.

Šileikis įsitaisė komiuro nurodytoje kalvelėje ir, nužiūrėjęs didesnį priešų būrelį, paleido vieną paskui kitą kelias automato serijas.

Sujudę tarytum paliestos širšės hitlerininkai pradėjo pliekti į tą kalvelę. Tačiau, pradžioje gavę į dantis, arčiau sėlinti nedrįso.

Tuo metu Dudlauskas su kitais partizanais pasitraukė iš alkšnyno į mišką.

Vykdydamas komisarą įsakymą, Zabulionis, atsiskyręs nuo visu, pasuko į dešinę ir, šliauždamas per didelę žolę grioviu, tai vienoje, tai kitoje vietoje numesdavo tuščią cigarečių pakelį ar kitą kokį smulkų daiktuką. Tai turėjo suklaidinti besivejančius okupantus.

Anmulkinti fašistus pavyko. Hitlerininkai, aptikę Zabulionio pėdsakus, patraukė visai priešinga linkme, negu partizanai buvo nuėję.

Braukdami didelius prakaito lašus, partizanai sparčiu žingsniu žengė į priekį ir dalinosi ką tik pergyventais įspūdžiais.

— Kas gi tau kuprą apdraskė? — prisiartinęs prie radiisto Jakobsono, pasišaipė Kimsa.

Radistas stubiai nusimetė nuo pečių kuprinę, kurioje buvo radijo stotis. Šią radijo peršautą.

— Niekšai, ką jie padarė — peršovė radijo stotį!

Kulka pramušė radijo stoties korpusą, sudaužė dvi lempas ir palietė kondensatorių. Tai gi siustuvos buvo sugadintas. Veikė tik priimtuvai.

— Nieko nepadarysi, vyrutį, džiauškis, kad kulka pataikė į kuprinę, o ne į pačią kuprą. — Dudlauskas mėgino raminti nuliūdusį radiistą.

Atėjo vakaras. Teko palikti taip nesvečiai sutikusią svečius Smoliną giria. Partizanų laukė dar pavojingesnė ir sunkesnė kelionė į Vyžuonų šilą, kur prie Girbio ežero turėjo susitikti visi draugai. O vieni apie kitus juk nieko aiškiau nežinojo!

Praėjo daugiau kaip dvi savaitės, ir štai vieną žvaigždėtą rugpjūčio naktį mes vėl visi susirinkome Vyžuonų šile, prie visada ramaus Girbio krantų. Džiaugsmo buvo be galo daug. Kiek įspūdžių, kiek kalbų!

Sunkūs ir pavojingi buvo mūsų nelegalaus darbo pirmieji žingsniai. Lietuvos kaimuose ir miestuose siautėjo baltaraiščių, lietuviškųjų nacionalistų gaujos. Šie žmogiškiai, pardavę savo tėvynę ir liaudį, nūrė iš kailio, norėdami įtikti hitlerininkams, žudė ir kankino nekaltus tarybinius žmones. Kapais nusėtą mes radome gimtąją žemę. Delsti nebuvo kada, reikėjo organizuoti atsakomąją kovą, įtraukti jaunimą į pagrindinį darbą. Tačiau mes žinojome, kad priešas yra ne tik žiaurus, bet ir gudrus, todėl kovoti su juo reikėjo protingai. Šį atsakingą darbą vairavo būrio partinė organizacija.

Pats artimiausias ir šiuo metu būtiniausias mūsų uždavinys buvo atkurti komjaunimo organizaciją. Bet pirmiausia reikėjo gerai pažinti esamą padėtį ir darbo aplinkybes, susirasti patikimų žmonių. Šiuo tikslu, partijos pagrindinio apskrities komiteto pavestas, aš turėjau aplankyti Zarasų apskritį, Goštautas — Ukmergės, o Kimsa — savo gimtuosius Daugailius.

—o—

Artėjo vakaras. Saulė pasislėpė už Vyžuonų širios, žuoda sraistė apgaubė Bartišiūnų kaimo laukus. Žolėje sužibo rasa, ovas patvino pušų šakais, vėsus vėjelis

landžiojo už atsagstytų marškinių.

Atsisveikinę su draugais, mudu su Baliu Kimsa išvykome iš Grybinės miško ir, suradę vieškelį, patraukėme Zarasų link. Kadangi Kimsos tėvai gyveno Daugailių miestelyje, nutarėme pakeičti aplankyti jo dėdę Valaiką Ruklių kaime, o iš ten vykti į mano gimtąsias Petraučiškes.

Nepažindami gerai apylinkių ir nežinodami, kur ką galime sutikti, keliavome kaimų keleliais ir takais. Orientavomės tik pagal smulkų žemėlapij ir kompasą.

Praėjome Baltakarcų ir Kurklių kaimus. Pasirodė Norvaišių šilelis, o už jo, įkopus į kalnelį, sublyksčiojo Alaušo ežeras. Dešiniame jo krante, kalno papėdėj, snaudė Ruklių kaimelis. Jis niekuo nesiskyrė nuo kitų Aukštaitijos kaimų. Tokios pat sulūžusios bakūžės, tokia pat varginga valstiečių dalis. Tačiau čia gyveno drąsūs, kovingos dvasios žmonės. Šio kaimo valstiečiai nuo senų laikų pasižymėjo revoliucingumu. Smetonos valdymo metais čia sėkmingai veikė nelegali partinė organizacija, čia buvo patikimų jaunuolių, kuriuos ateityje tikėjomės suburti į pirmąją komjaunimo organizaciją.

Trumpos vasaros naktys: žiūrėk, ką tik vakaruose užgeso saulėlydžio žaros, o rytuose jau aušra brėkšta. Daug kelio per tokią naktį nenucis. Brėkstant suradome Valaikos vienkiemį. Jis buvo netoli vieškelio, vedančio iš Ruklių kaimo į Daugailius. Pamiškėje prisišlijęs glūdėjo klijimas. Nusižiūrėję čia patogesnę vietą, nutarėme laukti dienos.

— Tu, Jonuk, truputį nusnūsk, o aš pasaugosiu. Matyt, smarkiai išvargai, — pasirūpino Balys.

Iš tikrųjų, buvau gerokai nuvargęs. Ypač kankino sulaužytos rankos skausmas. Net pats nepajutau, kaip užsnūčiau. Kai pabudau, pro klijimo sienų plyšius į vidų jau veržėsi šviesūs saulės spinduliai. Prie mūsų sėdėjo vienmarškinis man nepažįstamas žmogus.

— Susipažink, Jonuk, čia mano dėdė Valaika, tas pats, apie kurį aš tau pasakojau kelionėje, — pristatė man nepažįstamąjį Balys.

Tai buvo malonios išvaizdos vidutinio ūgio valstietis. Stipriai paspaudęs ranką, jis nusišypsojo ir tarė:

— Pasirodo, ir sužeistų turime.

— Karas, be to neapsieinama, — už mane atsakė Kimsa.

Visą dieną nrauvome pas šį valstietį. Jis panasakojo, kas dedasi Daugailių valstijoje, paaiškino, kaip mums

toliau keliauti, norint išvengti nereikalingų susitikimų su fašistais ir jų pagalbininkais. Mes jam papasakojome apie padėtį fronte, apie hitlerininkų sutriuškinimą prie Maskvos. Tą patį vakarą, atsisveikinę su vaišingu Kimsos dėde, išvykome į Zarasus. Sėkmingai praėjome Velaikių kaimą, o už jo buvo matyti mėnesienos ružertas Zabičiūnų kaimas. Valaika mus buvo įspėjęs, kad Zabičiūnuose naktimis patulioja lietuviškieji nacionalistai. Taigi, nors žinojome, kad eiti per kaimą pavojinga, bet kitos išeities nebuvo.

— Žiūrėk, kalnelyje kažkas juoduoja, — kumštelėjo man į pašoną draugas.

— Nekreipkime dėmesio ir nesulėtinkime žingsnių, — atsakiau jam.

Vos tik praėjome dar keletą metrų, staiga iš griovio išniro didžiulė vyriškio figūra ir pamazū ėmė artintis prie mūsų. Rankose jis laikė šautuvą.

— Kur einatė? — griežtai paklausė jis.

— Namo, tėvai, kurgi daugiau eisi! — atsakiau.

— Ko taip vėlai naktį valkiojatės? — atsiliepė kitas balsas iš griovio.

— Mergos užlaikė, — vėl atšoviau.

— O jūs ką čia dabar darote? — nelaukdamas, kol dar ko nors mūsų paklaus, pasiteiravo Kimsa.

— Žirnius valgome, — atsakė žmogus su šautuvu.

— Valgykite į sveikatą, — dėdamiesi abejingais, nesustodami patraukėme savo keliu tolyn. Nepažįstamasis, matyt, nusprendęs, kad mes neitartini, vėl dribo į griovį.

Žvilgterėjau per kairį petį į šnarantį žirnių lauką. Žirniuose pasirodė kelios galvos.

"Čia jų visas būrys, — pagalvojau aš ir paspartinau žingsnį. — Nusikratyti jais būtų neįmanoma".

— Na ir asilai, — nusišpauddamas pasakė Balys, kai gerokai nutolome nuo "žirnių valgytojų". — Man baisiai norėjosi paspausti mauzerinką.

— Paliesk širšių lizdą, tuojuo pasipils visas debesys. Karščiūotis negalima. Geriau "pradžuginkime" juos tarybine literatūra, tegul pasiskaito, — atsakiau aš.

Skubiai prisigėmė prie stulpų ir kaimo pirkių iš Maskvos atsivežtus atsišaukimus ir, dar labiau paspartinę žingsnį, palikome Zabičiūnus.

Per šventąją persikėlėme lieptu, nes žinojome, kad Antalieptės tiltas saugomas. Paryčiu pasiekėme mano gimtojo kaimo laukus. Čia man buvo žinoma kiekviena žemės pėda. Neįmanoma aprašyti jausmo, kuris apima

žmogų, po sunkių nežinios dienų vėl sugrįžusi į gimtąjį lizdą, po šiaudinių tėvų stogu.

Tyliai, stengdamiesi nekelti nė mažiausio triukšmo, prisiartinome prie sodybos. Su vaikišku smalsumu apžvelgiau viską aplinkui. Atrodė, kad niekas nepasikeitė, viskas tebebuvo taip pat, kaip palikau. Tačiau pastebėjau, kad netoli namų, ganykloje, vietoje mūsų širmio ganosi akžkoks kitas arklys.

— Į pirkią eiti kol kas nėra ko, — pasakė Balys, pamatęs, kaip labai aš jaudinuosi ir neatitraukiu akių nuo pirkios durų. — Ar nebus čia apgyvendintas koks vokiečių kolonistas, o jūsiškių gal nė vieno nebėra, — kaip peilis nusmelkė mane Balio žodžiai.

Nutarėme laukti krūmuose, kol išauš, nes nežinojome, ką slepia gimtieji namai. Vos tik patekėjo saulė, pirkios durys atsidarė, ir ant slenkščio pasirodė brolis Juozas.

— Juozai, eikš čia, — pašaukiau pusbalsiu.

Tačiau brolis net nepajudėjęs, tik suklušęs įsižiūrėjo į krūmus, kur mes sėdėjome.

— Pažinti nenori, Juozai, — atsistojau ir praskleidžiau krūmus.

Brolis pabėgėjo mūsų link.

— Ar tai tu čia, Lionginai?

— Aš, broliu, aš... tik tu ten nešūkauk, eikš arčiau, — pavadinau brolių.

— Ar ne iš debesų čia nukritai? — netikėdamas savo akimis ir pritrenktas susitikimo džiaugsmu, apkabino mane Juozas.

— Greičiau sakyk, kas namuose, — negalėjau tvirti smalsumu.

— Ne kas, broli: mama serga, tėtis irgi negaluoja, tai vis dėl to galvažudžiai, — brolio lūnos sudrebėjo.

Netrukus mes įsikūrėme klojime ant šieno. Susitarėme su broliu, kad, kam nors įtartinam pasirodžius, mes būsimė įspėti šitokių būdu: kuris nors namiškis išeis į kiemą ir ims bartis ant žasų ir vištų, kam jos iškapsčiusios daržą.

Vienas po kito klojime apsilankė visi namiškiai. Ypač giliai įstrigo jaudinantis susitikimas su motina. Baltais kaip žydinti obelis plaukais, pasiramsčiuodama lazdele, ji atėjo pas mus. Apsipylusi džiaugsmo ašaromis, ilgai ji glostė man plaukus, glamonojė rankas ir, neatitraukdama žvilgsnio nuo mano veido, kalbėjo:

— Vaikeli tu mano brangiausias, negi čia tikrai tu? Tave jau seniai die jūdžiai nukankino, sumindė. Čia tavo, matyt, tik dūšėlė...

Pagaliau pamažu jaudini-

masis pradėjo atslūgti, motina atsipeikėjo, ėmė ramiau kalbėti. Paaiškėjo, kad man pasitraukus ne kartą lankėsi mūsų namuose Avilių bažnytkaimio baltaraiščiai, ieškojo manęs, mušė ir kankino tėvus, reikalaudami pasakyti, kur sūnus.

— "Kur tavo komunistas? Kur Lionginas?" — rėkė apsiputojęs kunigas Strazdas ir mokytojas Šukelis. O kiek prisikentėjo vargšas Juozukas, — tęsė mama.

— Įlėkęs į gryčią Paškonis ir Jurgis Grikinis kad ims viską versti. Prišokę prie Juozo, pradėjo daužyti per veidą... Žiūriu aš pro ašaras į sūnelį, o jis stovi lyg įbestas į žemę ir nė krust, tik labai perbalęs ir akys kažkokios keistos. "Kaimyne, — sakau Grikiniui, — ką blogo mes padarėme? Už ką mus kankinate?"

— Nepripažįstu aš savo kaimynais bolševikų! — surikęs jis ant mano motinos.

Mama papasakojo, kad Juozą tą pačią dieną baltaraiščiai išsivare į Avilius, ten kelias dienas pasityčioję, pirmuše ir paleidę, bet įsakę kiekvieną dieną Aviliuose registruotis.

— Galvojau, aprims žmogžudžiai, paliks mus ramybėje. Bet kur tau, — nepraejo nė poros savaičių, vėl pasišaukė jį į Antazavę. O ten jau susirinkę Bronius Masionis iš Dervinių kaimo, Antanas Puslys iš Astravo, Juodvalkis ir kiti. Vėl mušė Juozą, vėl priminė jam Smetonos laikus, klausinėjo apie tave, vaikeli. Gerai, kad nors Juozas nebuvo įsitraukęs į tokias tarnybas, kaip tu, tuomet tikrai būtų nugalabiję. Tavo draugu nė vieno neliko, visus jie nukankino.

Motina papasakojo skaudžią Avilių komjaunuolių ir tarybinių aktyvistų tragediją, įvykusią jau pačiomis pirmosiomis okupacijos dienomis.

Mokytojo Donato Šukelio ir parapijos klebono Strazdo vadovaujamas, Aviliuose įsikūrė vadinamasis lietuviškųjų nacionalistų "štabas". Jį sudarė: dvarininkas Mackevičius, vietos gyventojų pramintas "kontroliuku", buože Leonas Škukauskas, buržuaziniais laikais buvęs apylinkės seniūnu Antanas Abarijus, Avilių bažnyčios zakrastijonas Plešonas su savo broliu Juozu, buvęs policininkas Antanas Grikinis ir kiti. Jie suiminėjo komjaunuolius bei kitus jiems nepatinkančius žmones ir uždarinėjo mokyklos rūsyje. Mokykla — šviesos šventovė — pasidarė žmonių kančių ir pažeminimo vieta.

Su muzikantu Petriuku baltaraiščiai pasiėlgė dar šlykščiau. Nepasitenkindami patyčiomis Aviliuose, pasi-

šaukė jį į Antazavę. Bronius Masionis, Antanas Puslys ir kiti išrengė Petrą Bakutį ir sumušė jį rykštėmis. Palaike keletą dienų kalėjime, baltaraiščiai vėl jį pridaužė. Matydami, kad iš sumuštojo neišgaus nė vieno žodžio, banditai į pagalbą pasikvietė iš Zarasų atsidanginusį kažkokį Petrui nepažįstamą žmogųžudį.

— Žegnokis, bolševike, ir sakyk, kur tavo bendrininkai! — prikišęs prie Bakučio smilkinio pistoletą, net apsiputojęs rėkė nepažįstamas.

Petriukas tylėjo kaip žemė. Nuo pistoleto smūgių į galvą parkritus Petriui ant žemės, galvažudžiai ėmė jį spardyti kojomis. Vargšas neteko sąmonės. Tada jį budeliai apliejo vandeniu ir vėl visai palikino.

Po kelių dienų muzikantas Petriukas, juodas lyg anglis, sudaužytas ir sužalotas atsirado namuose.

— Už ką jie tave šitaip kankino? — raudono Petro žmona. — Štai tau ir krikščionys...

Motinos pasakojimas vis labiau jaudino mane.

— Dar ne viskas, — tęsė ji. — Nepapasakojau dar tau paties baisiausio...

Ir štai netrukus sužinojau apie trijų komjaunuolių motinos Barbaros Bakutienės ir kitų tarybinių aktyvistų kančias ir žudynes Aviliuose.

Vargo raukšlėmis išvoguotu veidu, nuo nepasibaigiančių rūpesčių nulinkusiais pečiais Barbora Bakutienė, atrodė, niekuo nesiskyrė nuo bet kurios eilinės kaimo moters. Tik gal drąsesniu žvilgsniu ir ateitį žvelgiančios, visada žvitrios ir pasitikinčios, per penkiasdešimt metų nenublukusios mėlynos jos akys buvo kažkuo ypatingos. Jose tarytum veidrodyje atsispindėjo visos Barbaros gyvenimas, visos viltys ir lūkesčiai. Šios valstietės akyse buvo galima įžiūrėti pasididžiavimą, kuri jį jautė išauginusi tris komjaunuolius — Albiną, Veroniką ir Stefaniją. Netilpęs džiaugsmas motiniškoje širdyje, kai 1940 metais, suplevėsavus raudonų vėliavų šilui, jos sūnelis Albinas susilėgė į griuvę ir gryčią ir sušuko:

— Motute, miestelyje mitingas! Paknys, Stankūnas ir Markelis kalbas sako...

Lyg paukštė tuomet suspurdėjo Bakutienės širdis: nejaugi ateina tas gyvenimas, apie kurį paslapčia dar jos jaunystėje užsimindavę brolis Benediktas Markelis? Tik tas džiaugsmas trukė taip neilgai.

Vieną naktį nespėjo Barbora nė akių sumerkti, ir staiga nuo smūgių į duris sudrebėjo langų stiklai. Moteriškė pakilo iš lovos. Tary-

tum ką blogo nujausdama, ne iš karto ji atidarė duris. Pirmiausia žvilgterėjo pro langelį. Kieme trypciojo apygirčiai, šautuvais ir granatomis apsikarstę vyrai. Ji tuoj pažino pagarsėjusius vagis ir triukšmadarius Jurgį Grikinį ir jo sūnų Jaską, Avilių bažnyčios zakrastijoną Plešoną, seniūną Abarių, mokytoją Šukelį.

— Verskite duris, jeigu gražiuoju neleidžia, — šaukė Šukelis.

Barborą nusmelkė išgąstis. Minutėlę ji stovėjo priemenėje pastirusi, basa ir vienmarškinė.

"O, viešpatie, kas čia dabar darosi?" — mintyse spėliojo ji.

— Atidaryk greičiau duris, komuniste, — švokštė girtas zakrastijonas.

Bakutienė pradėjo kai ką suprasti. Atitokusi šoko į seklyčią.

— Vaikeliai, bėkit, nelabieji apsupo namus, — kirmių balsu žadino ji vaikus.

Bet vaikų troboje jau nebebuvo. Barbora, pažvelgusi pro langą ir pamačiusi palangėje išlaužytus jurginus, lengviau atsiduso.

Tuo tarpu banditai išvertė duris ir, atkišę šautuvus, jau veržėsi į trobą. Apieškoję visus kampus ir neradę komjaunuolių, jie puolė prie motinos.

— Kur tavo komunistai? — riaumėjo gaujos vadas Šukelis.

Barbora tylėjo ir stovėjo rami, tik labiau išblyškusi, negu visuomet.

— Tai nesakysi? — siuto Šukelis ir trenkė senutei per veidą.

Bakutienė susmuko ant grindų. Iš burnos pasipylė kraujas. O duslūs smūgiai tebedunksėjo į parmuštos moters kūną. Barbora mėgino rankomis prisidengti galvą, bet šautuvo buože buvo greitesnė, ir motinos viršugalvyje baltų plaukų gija nusidazė raudonai.

— Veskim pas kunigą, — vapoliojo zakrastijonas. — Tegul atlieka išpažintį.

Surištomis rankomis, lyg didžiausią nusikaltėlę varėsi baltaraiščiai Bakutienę į Avilius. Ji ėjo kruvina, svirdinėdama į šalis, tuo pačiu keliuku, kuriuo dar jaunystėje eidavo į Avilių bažnyčią. Juk kadaise ji tikėjo, kad maldomis ir aukomis bažnyčiai ji išprašysianti malonių sau ir savo vaikams. Bet dievas buvo kurčias ir negirdėjo nei jos, nei kitų darbo žmonių maldos.

Daug daug kartų šiuo vingiuotu keliuku ji kūprino su savo vargais ir bėdomis ant pečių, juo skriste skrisdavo trumpomis šviesių prošvaisčių valandėlėmis.

Ir štai dabar lydėjo šis kelias Barbora ir tartum atsi-

sveikindamas savo dulkėse skandino basas, sudaužytas jos kojas. Dar žemiau, kaip visuomet, nusviro vienišo pakelės gluosnio šakos, tartum nusilenkdamos kankinei motinai, kurios doras ir teisingas gyvenimas artėjo į pabaigą.

Barborą nuvedė pas Avilių kleboną Strazdą. Šis, apsisivilkęs kamžą, sėdėjo prie stalo ir buku žvilgsniu sužiuro į senutę.

— Komunistus išauginai, motin, pikto sėklą. Klaupk ir atlik išpažintį!

Barbora stovėjo išblyškusi, bet akys atvirai žvelgė į kunigą.

— Ką aš blogo padariau, klebone? — paklausė ji.

Kunigas išsišiepė:

— Šventus dievo įstatymus po kojų pamynei. Klaupk ir pasakyk, kur vaikai.

— Aš nežinau, bet jei ir žinočiau, niekuomet nepasakyčiau. Motina savo vaiko neišduoda.

Pasipylė kumščių smūgiai. Mušė Bakutienę čia pat, dvasiškojo tėvo akyse, mušė skaudžiai ir niekingai. Tačiau skausmo ji nebejautė: širdis pavirto akmeniu, ašaros — ledu. Nuo sienos iš paveiklo į senutę žvelgė abejingos dievo motinos akys, tos pačios dievo motinos, apie kurios gailėstingumą ka'aise ji girdėjo iš klebono Strazdo lūpų.

Iškankinę Bakutienę išvedė. O rūpestingai išblizgintose klebonijos grindyse degančiomis žarijomis švietė didelės kraujo dėmės...

Trinktelėio uždarnos mokyklos rūsių durys, grubiai pastumta suklupo senutė.

— Kaip tu čia patekai, Barbora? — iš tamsos ji išgirdo Paknio balsą.

Pamažu su tamsa apspratusios akys pradėjo įžiūrėti rūsyje sėdinčius žmones, kruvinus, išmuštus dantimis, sunlėštus drabužiais. Į sieną atsišliejęs, vos gyvas gulėjo Paknys. Šalia jo sudaužytą, kad ir atpažinti buvo sunku, Barbora pamatė Vapolovą Stankūną, už jo savo brolių Benediktą Markelį. Čia pat vaitojo septyniolikmetė komjaunuolė Zosė Bertulytė. Balta kartūninė jos suknelė buvo kruvina, šviesūs linelių plaukai išdraikyti, veidas sumuštas.

— Kaip baisu, tetulyte, — prisilinko ji prie senutės.

Barbora negalėjo atitraukti akių nuo mergaitės. Už ką ją taip?.. Juk ji dar tokia jauna... Negi tai nusikaltimas, kad dirbo klubo vedėja, buvo jiems, valstiečiams, mažas šviesos žiburėlis?..

Rytojaus dieną budeliai vėl tempė suimtuosius pas kunigą, vėl kvotė, vertė išduoti draugus, vėl daužė,

(Bus daugiau)

Pranešimai

Toronto

Susirinkimas

Kanados Lietuvių Literatūros Draugijos Toronto kuopos narių mėnesinis susirinkimas įvyks vasario (February) 25 d., sekmadienį, 2 val. po pietų, Lietuvių salėje, 160 Claremont St.

Maloniai prašome visus narius-es ir įdomaujančius mūsų Draugijos veikla dalyvauti šiame susirinkime, kur turėsime daug svarbių reikalų aptarti.

Kuopos Valdyba

Reiškė Užuojautą

WINDSOR, Ont. — Nuoširdus Liaudies Balso rėmėjas Leonardas Sinkevičius kartu su kitais windsorietėmis reiškė viešą užuojautą velionies F. Vitausko artimiesiems, bet siūsdama spaudon netikėtai praleidaujo pavardę. Labai atsiprašau klaidos paliestus.

J. Svirplienė

Klaidos Pataisymas

Skelbiant velionies Prano Filerio artimiesiems užuojautą netikėtai buvo praleista J. M. Matusevičių pavardės. Labai atsiprašome klaidos paliestus, ypatingai J. M. Matusevičius.

Toronto Lietuvių Moterų Klubo
ruošama

Vakariene - Šokiai

Šeštadienį, Vasario 17 d.

Lietuvių Salėje — 160 Claremont St.

Šiltų valgių vakariene bus patiekta 6 val. vakaro. Laikė vakarienes bus ir kitų pajvairinimų.

Gėrimai — šokiams grieš geras orkestras

Maloniai kviečiame visus atsilankyti

Pradžią 6 v. v.

Įžanga \$2.00

Hamiltoniečių žinios

Saunios vestuvės

Vasario 3 dieną apsivedė Simanas Juška su anglų tautybės mergina Betty Lou Cutting. Čia gimusia, iš Kitchener, Ont. Pačios vedybų ceremonijos įvyko Kitcheneryje, o vedybų pokilis, kurį suruošė jaunojo motina, įvyko Hamiltone, puošnioj Ukrajinų salėje ant Volga St.

Vyriausiu pabroliu buvo Frank Dumša, kuris labai sugabiai pravedė visą vestuvių tvarką. Už tai reikia jį pagirti.

Simanas Juška yra gerai žinomas lietuvių tarpe kaip rimtas vaikas. Dirba Kitcheneryje, elektros inžinierium.

rium.

Svečių vestuvėse buvo virš 200 iš įvairių Kanados vietų. Visus svečius ir vietinius vestuvių dalyvius Juškienė gerai pavaišino skaniais valgiais ir užsigėrimais. Be to, grojo geras orkestras, tai dalyviai gerai pasišoko.

Visa vestuvių eiga praėjo geroj nuotaikoj. Jaunieji medaus mėnesiui išvyko į Nassau. Linkime laimingo ir gražaus gyvenimo jiems.

Sugrįžo iš atostogų

Viktoras Ivanauskas, hamiltonietis, buvo išvykęs atostogų į Kaliforniją, Los Angeles miestą, kur yra jo dukra Ruta. Ji dirba kaip slaugė ligoninėje. Be to, tenai yra jo brolis Simanas su šeima.

Draugas su visais pasimaitė ir su linksma nuotaika grįžo į Hamiltoną ir pasakoją hamiltoniečiams apie savo įspūdžius gražioje Kalifornijoje.

F. Vaivila

Padėka

Nuoširdžiai dėkojame Windsor draugams, dalyva-

Patyręs Tink'otojas

Visokių rūšių tinkavimas iš vidaus ir lauko ir naujų lubų
Telefonas: RO. 6-3026
Toronto

FRANK VASS, B.A.

Advokatas - Notaras
Suite 403 455 Spadina
Ofiso tel. WA. 2-6111
Res. — CL. 1-0651
Toronto

vusiems mūsų pusbrolio Johno Urbos laidotuvėse Detroit, vasario 3 d., 1962, kurį dar visai jauną, vos sulaukusį 45 metų amžiaus, nelemta vėžio liga išskyrė iš mūsų tarpos.

Dėkojame draugams B. Sčiukams, A. A. Rimšams, A. Gegžnai, A. Liokaičiui. Ir už grabo nešimą širdingai ačiū.

O tau, Joneli, ramiai ilsėtis Detroito Green Lawn kapinėse.

Liekam nuliūdę,

pusseserė Pranė ir
Stasys Repšys

Rodney, Ont.

Jaunasis Buzas Kuria Šeimą

AYLMER, Ont. — Draugų Teofilio ir Liudvinos Buzų sūnus Alfonsas, baigęs geologijos mokslą, darbavosi prie tyrinėjimo žemės turto New Brunswicko provincijoje. Tuom pat laiku nepalaido ir savo asmeninių reikalų, susirado merginą Patriciją Margaretą Connely ir ruošiasi prie vestuvių, kurios įvyks vasario 17 dieną.

Vestuvių pokilis įvyks Bathurst Curling Klube, Bathurst, New Brunswick.

Linkime jaunavedžiams daug laimės, o jo tėveliams daug džiaugsmo — susilaukti marčios.

J. A. Maldeikiai

Apie Greitą Nutautėjimą

(Atkelta nuo 7 pusl.) tautybės sampratą sau pritaiko naujieji ateiviai, bet yra faktas, kad daugelis jų tiki tuo paskatinimu. Na, ir, žinoma, iš paskutiniųjų stengiasi pasisavinti vadinamąjį "amerikonišką gyvenimo būdą".

Ir dar viena priežastis greitina naujosios ateivijos nutautėjimą. Tai griežtas atsiribojimas nuo šių laikų Lietuvos. Juk jokia emigracinė grupė negali išlaikyti ilgesnį laiką savo nacionalinių ypatybių, įskiriant į jas ir kalbą, jeigu ji nebendruoja su savo kamieniu. Tuo tarpu buržuazinė Amerikos lietuvių spauda ne tik niekina Tarybų Lietuvą, ne tik pajuokia jos kultūrinius laimėjimus, bet stengiasi apšmeižti kiekvieną Amerikos lietuvių, kuris bando palaikyti kultūrinius ryšius su Lietuvos žmonėmis.

Nieko nepadės nei "Dirvos", nei kokio kito buržuazinio Amerikos lietuvių laikraščio paimavimai dėl nesugebėjimo išlaikyti naujosios ateivijos jaunimo "prie lietuviško saito", kol nepakeis tos ateivijos bendras nusistatymas Lietuvos atžvilgiu.

Aktų ir Akinių
Specialistas

J. E. Merritt & Son

Optometristai - Optikai
Valandos: 9-12 ir 1-6
Trec. po piet uždaryta
Antradi., Ketv. ir Penkt.
vakarais
pagal susitarimą.
Tel. LE. 5-6400
1149 Dundas St. W.
Toronto, Ont.

J. LUNSKY

AKTŲ SPECIALISTAS

Egzaminuoja akis, istiria
aktų nervus, nuo kurių pa-
eina nervuotumas ir galvos
skaudėjimas. Pritaiko aki-
nius.

470 College W., Toronto
Tel.: WA. 1-3924

Visokių Pieno Produktų Krautuvė

Modern Dairy

847 COLLEGE ST. — TORONTO
Telef.: LF. 6-1429

Taipgi didelis pasirinkimas visokių sausainių,
maisto produktų.

Savininkai: A. A. Kukčiai

Advokatas - Notaras

WILLIAM PALAMAR

Suite 133
17 QUEEN ST. E. TORONTO
Office EM. 2-1941 - Telefonas - Res. EM. 6-1743

PARDUODAME

ŠVIEŽIĄ MEDŲ

T. R. MacNaughton, Meadowvale, Ont.
(Westoniečio K. Doveikos žentas)
Torontiečių patogumui, mūsų bičių medaus
galima gauti Lietuvių salėje, 160 Claremont St.

Lietuviai Stogų Dengėjas

Asbest Roofing & Tinsmithing Co.

144 FIRST AVE. Tel. HO. 6-8252
Toronto 8, Ont.

Dengiame naujus ir taisome senus stogus, vandens
nutekėjimus (eavstrough) ir atliekame visokius
skardos darbus.

Savininkas C. SWANKAS

LIETUVIS PLUMBERIS

J. Lisauskas

Įrengiam Aliejinį Apšildymą
Atliekam Kitus Plumberio Darbus
Darbas Garantuotas — Prieinama Kaina
148 WESTMINSTER AVE. Tel. LE. 2-5191
Toronto